

Vandindvindingstilladelser til turbinedrift i Grejs Å

Natura 2000-væsentlighedsvurdering og
konsekvensvurdering samt vurdering efter
vandrammedirektivet

Udarbejdet til:
Vejle Kommune
Vand, Teknik & Miljø
Kirketorvet 22
7100 Vejle

Udarbejdet af:
Envidan A/S
Projekt navn: Vurdering af
vandindvindingstilladelser til
turbinedrift
Kvalitetssikring:
Lars Bangsgaard/ Jesper Hansen

Dato: 02-07-2025

Indhold

1	Indledning.....	4
2	Lovgrundlag	4
2.1	Miljøvurderingsloven	5
2.2	Habitatdirektivet	5
2.3	Habitatbekendtgørelsen	6
2.4	Miljømålsloven	7
2.5	Vandrammedirektivet	7
2.6	Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning	7
2.7	Indsatsbekendtgørelsen	7
2.8	Kriteriebekendtgørelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering	7
2.9	Vandforsyningsloven	8
2.10	Vandløbsloven	8
2.11	Dambrugsbekendtgørelsen.....	8
3	Projektbeskrivelse	9
3.1	Grejs Å.....	9
4	Vandløbsmæssige eksisterende forhold	10
4.1	Grejs Å	10
4.1.1	Miljømål	11
4.1.2	Spærringer	20
4.1.3	Planlagte projekter	23
5	Natura 2000-områder - Eksisterende forhold	24
5.1	Grejs Ådal - Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal.....	24
5.1.1	Habitatområde H70: Øvre Grejs Ådal	25
5.1.2	Beskrivelse af habitatnaturtyperne	27
5.1.3	Beskrivelse af dyrearterne	30
5.1.4	Beskrivelse af Bilag IV-arter	32
6	Referencescenariet	34
7	Vurdering efter vandrammedirektivet.....	34
7.1	Grejs Å.....	34
7.1.1	Vurdering af risiko for, at der ikke kan opnås god økologisk tilstand	35
7.1.2	Vurdering af om der kan gives tilladelse til vandindvindinger med maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen (maksimalt 50 % Qmin).....	37
7.1.3	Kumulative forhold.....	38
7.2	Konklusion af vandrammedirektivsvurdering.....	40

8	Natura 2000-væsentlighedsvurdering	41
8.1	Grejs Å Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal	41
8.1.1	Væsentlighedsvurdering af vandindvindingstilladelser	41
8.1.2	Væsentlighedsvurdering ved maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen.....	54
8.1.3	Kumulative forhold	55
8.1.4	Konklusion på Natura 2000-væsentlighedsvurderingen for Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal.....	56
9	Natura 2000-konsekvensvurdering	57
9.1	Grejs Å Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal	57
9.1.1	Natura 2000-områdets bevaringsmålsætning	57
9.1.2	Konsekvensvurdering af Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætning ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å.....	58
9.1.3	Konsekvensvurdering af Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætning ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Grejs Å.....	59
9.1.4	Kumulative forhold	60
9.1.5	Konklusion på Natura 2000-konsekvensvurderingen for Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal	61
10	Samlet konklusion	62
11	Referencer	63

Bilagsoversigt:

Bilag 1 – Redegørelse om vandindvindinger ved turbiner af Mads Kobberv

Bilag 2 – Bilag til redegørelse om vandindvinding ved turbiner af Mads Kobberv

1 Indledning

Vejle kommune har anmodet Envidan om at udarbejde en habitatkonsekvensvurdering samt vurdering i forhold til vandrammedirektivet i forbindelse med af ansøgninger om vandindvindingstilladelse til turbiner.

Vejle Kommune har modtaget ansøgninger om vandindvindinger til 4 turbiner i Vejle Å opstrøms Natura 2000-område N238 Egtved Ådal, og 1 turbine i Grejs Å, beliggende i Natura 2000-område N81 Øvre Grejs Ådal.

Ydelsen indeholder de elementer, som er beskrevet i udbudsmaterialet samt følgende:

Envidan udarbejder en Natura 2000-væsentlighedsvurdering for alle habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områderne N238 Egtved Ådal og N81 Øvre Grejs Ådal i henhold til ansøgningerne om vandindvindingstilladelserne for de ovenfor nævnte 5 turbiner.

Envidan udarbejder desuden den dertilhørende Natura 2000-konsekvensvurdering for habitatnaturtyper/arter på udpegningsgrundlagene, under hensyn til bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne, hvor væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukke væsentlige påvirkninger ved vandindvindingstilladelserne.

Endelig har Envidan udarbejdet en vurdering i henhold til vandrammedirektivet af, om vandindvindingerne kan indebære risiko for, at der ikke opnås målopfylde på de 4 kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bentiske alger i de målsatte vandområder. Envidan foretager vurderingerne ud fra de beskrevne ansøgte vandindvindinger og med reduceret vandindvinding med et vandindtag på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i vandløbet ved turbinerne.

Udarbejdelsen af ovenstående ydelser foretages på grundlag af eksisterende data.

Udarbejdelse af supplerende materiale ift. indeværende aftale, vurderinger af Bilag IV-arter, som ikke optræder på udpegningsgrundlagene, og opmåling er ikke omfattet af ydelserne.

Indeværende rapport indeholder vurderingen efter vandrammedirektivet, Natura 2000-væsentlighedsvurderingen og Natura 2000-konsekvensvurderingen for turbinen beliggende i Grejs Å.

2 Lovgrundlag

Natura 2000-områder er en del af et større netværk af beskyttede naturområder i EU, som er udpeget under EU's fuglebeskyttelsesdirektiv og habitatdirektiv. Disse områder er udpeget for at sikre bevarelse og beskyttelse af sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper samt dyre- og plantearter i EU-landene, og at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for disse.

Turbinen, som der søges om vandindvindingstilladelse til, ligger placeret indenfor et Natura 2000-område.

Beskyttelsen af Natura 2000-områderne i Danmark er implementeret gennem naturbeskyttelseslovens kapitel 2a og 5, og der er udarbejdet specifikke Natura 2000-planer for hvert område. Natura 2000-planerne indeholder vurderinger af områdets tilstand, trusler, målsætninger og de nødvendige indsatser, for at opnå en gunstig bevaringsstatus. Danmark er forpligtet til at gennemføre den nødvendige indsats for at beskytte disse Natura 2000-områder, arter og naturtyper på deres udpegningsgrundlag.

Desuden foreskriver Habitatbekendtgørelsen, at projekter ikke må tillades, hvis de kan skade Natura 2000-områdets integritet. Medlemslandene i EU, skal desuden indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, omtalt Bilag IV-arter, uanset om disse forekommer indenfor eller udenfor et Natura 2000-område.

2.1 Miljøvurderingsloven

I Danmark er en række planer/programmer og projekter omfattet af miljøvurderingsloven, som har til formål at sikre miljøet. Såfremt der er tale om et projekt i VVM-direktivets forstand, vil projektet være omfattet af vurderingsforpligtigelsen i forskellige miljødirektiver, herunder VVM-direktivet, Habitatdirektivet og Vandrammedirektivet.

Denne rapport indeholder en vurdering efter vandrammedirektivet og en Natura 2000-konsekvensvurdering til brug for Vejle Kommunes behandling af ansøgninger om vandindvindingstilladelser til turbinen i Grejs Å. Der ansøges om en videreførelse af hidtidige tilladte vandindvindinger.

Advokat Mads Kobberø har redegjort for, at de ansøgte vandindvindingstilladelser ikke betragtes som et projekt i VVM-direktivets forstand, da der ikke foretages arbejder eller indgreb, som ændrer lokalitetens fysiske aspekter, se Bilag 1 og Bilag 2.

På baggrund heraf lægges til grund, at behandlingen af ansøgningerne om vandindvindingstilladelser til turbinedrift, ikke er omfattet af VVM-direktivet.

2.2 Habitatdirektivet

EU's habitatdirektiv 92/42/EØF fra 1992, er en central del af EU's lovgivning om naturbeskyttelse /1/. Det har til formål at definere en fælles beskyttelsesstrategi for biodiversiteten i EU ved at beskytte sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper samt dyre- og plantearter. Dette sker gennem udpegning af habitatområder, hvor der skal sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som området er udpeget for. Habitatdirektivets projektbegreb kan definere projekter anderledes end VVM-direktivets projektbegreb, hvorfor meddelelse om vandindvindingstilladelser til turbinedrift, vurderes til at være et projekt i habitatdirektivets forstand og dermed være omfattet af habitatdirektivets vurderingspligt. Vurderingerne efter habitatdirektivet, skal foretages for hver af de 5 ansøgte vandindvindingstilladelser, med dertilhørende opstemningsanlæg og kumulative effekter mellem de 5 projekter, se Bilag 1.

2.3 Habitatbekendtgørelsen

I habitatbekendtgørelsen udpeges internationale beskyttelsesområder til beskyttelse af habitatnaturtyper og arter, som findes ved de enkelte områder. Desuden fastlægger habitatbekendtgørelsen reglerne for administrationen af de internationale naturbeskyttelsesområder, for at sikre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for dyre- og plantearterne /2/.

Indeværende projekt skal Natura 2000-væsentlighedsvurderes jf. habitatbekendtgørelsens §§6 og 7, i forhold til, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan medføre væsentlige negative påvirkninger af et Natura 2000-område og dets udpegningsgrundlag.

Vandindvindingen ved turbinen i indeværende projekt betragtes ikke som værende nødvendig for forvaltningen af det eksisterende Natura 2000-område, hvorfor der skal gennemføres en Natura 2000-væsentlighedsvurdering. Væsentlighedsvurderingen indeholder således en screening af nærtliggende Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag samt vurderinger af potentielle påvirkninger på udpegningsgrundlaget i forbindelse med det pågældende projekt.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan afvises, at vandindvindingen ved turbinen, kan medføre væsentlig negativ påvirkning på et Natura 2000-område, gennemføres en Natura 2000-konsekvensvurdering. Ved konsekvensvurderingen skal det vurderes, om projektets konsekvenser vil skade Natura 2000-områdernes integritet eller bevaringsmålsætninger og om det er muligt at ophæve eller mindske skaderne på Natura 2000-området vha. afværgeforanstaltninger. Ved både væsentlighedsvurderingen og eventuel efterfølgende konsekvensvurdering gælder forsigtighedsprincippet for potentielle påvirkninger. Hvilket i praksis betyder, at det skal kunne afvises, at projektet i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter, medfører væsentlige påvirkninger, som kan skade Natura 2000-områderne.

En Natura 2000-konsekvensvurdering indledes efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1 med en væsentlighedsvurdering, der indeholder en vurdering af, om et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan medføre væsentlige negative påvirkninger af et Natura 2000-område og dets udpegningsgrundlag. Påvirkninger af Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger anses ikke som værende væsentlige såfremt påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelsen, som er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype, jf. habitatvejledningen.

Habitatbekendtgørelsens §10 beskriver desuden, at der ikke kan gives tilladelse til projekter, som beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for de dyre- og plantearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) og litra b). Af Habitatdirektivets artikel 12 og Bilag IV fremgår det, at medlemslandene skal indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om disse forekommer indenfor eller udenfor et Natura 2000-område. Direktivets artikel 12 er implementeret i dansk lovgivning gennem habitatbekendtgørelsen samt artfredningsbekendtgørelsen /3/. For

dyrearter omfattet af Bilag IV indebærer beskyttelsen et forbud mod forsætligt fangstdrab, forsætlig forstyrrelse, opbevaring, transport og at yngle- og rasteområder beskadiges eller ødelægges.

2.4 Miljømålsloven

Rammerne for planlægning indenfor de udpegede internationale naturbeskyttelsesområder fastsættes i miljømålsloven. Det er i miljømålsloven bestemt, at staten skal udarbejde Natura 2000-planer og tilhørende basisanalyser. Det er i disse planer, at Natura 2000-områdernes bevaringsmålsætninger er fastlagt.

2.5 Vandrammedirektivet

EU's vandrammedirektiv 2000/60/EF fra år 2000, er en central del af EU's lovgivning om vandbeskyttelse /4/. Det har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse af vandløb, søer, kystvand mm. samt at forbedre tilstanden i disse ud fra direktivets artikel 4 og bilag V. Vandrammedirektivet fastsætter de foranstaltninger og miljømål, som skal være udgangspunkt for udarbejdelsen af indsatsprogrammer og vandområdeplaner.

2.6 Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning

Bekendtgørelsen af lov om vandplanlægning har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse og forvaltning af overfladevand og grundvand /5/. Denne lov har til formål at fastlægge rammerne for beskyttelse og forvaltning af overfladevandet. Vandplanlægningen skal gennemføres efter reglerne i denne lov.

2.7 Indsatsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger indsatsprogrammer for hvert enkelt områdedistrikt /6/.

Indsatsbekendtgørelsen fastlægger de konkrete foranstaltninger, som skal indarbejdes i indsatsprogrammerne, så der kan opnås målopfyldelse af miljømålene for vandløbene.

Myndighederne må ikke træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, §8.

2.8 Kriteriebekendtgørelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestauration

Af § 7, litra 11 i Bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestauration /36/ fremgår det, at ved gennemførsel af omløbsstryg dimensioneres stryget således, at der opretholdes mindst 50 % af medianminimumsvandføringen i stryget samtidig med, at der ikke må fjernes mere end 50 % af medianminimumsvandføringen fra stryget.

Der følger heraf, at hovedparten af vandføringen, hvilket også er gældende ved store flomafstrømninger, skal ledes til vandløbet igennem et omløbsstryg.

2.9 Vandforsyningsloven

Vandforsyningsloven har efter lovens § 1 til formål at sikre, at udnyttelsen og den dertil knyttede beskyttelse af vandforekomster sker efter en samlet planlægning og efter en samlet vurdering.

Efter § 18 må overfladevand ikke indvindes uden tilladelse, og det er kommunalbestyrelsen der meddeler tilladelsen.

I bekendtgørelse nr. 775 af 21. juni 2024 om vandindvinding og vandforsyning er der fastsat bestemmelser for sagers behandling efter loven.

2.10 Vandløbsloven

Efter vandløbslovens § 1 skal det tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Endvidere skal fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven ske under hensyntagen til de natur- og miljømæssige krav til vandløbskvalitet, som fastsættes i anden lovgivning.

Opstemningsanlæg i vandløb er omfattet af vandløbslovens § 48, hvoraf det fremgår, at Opstemningsanlæg eller andre anlæg, der kan hindre vandets frie løb eller i øvrigt kan være til skade for vandløbet, må ikke anlægges eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Ændringer i opstemningsanlæg er reguleret efter bestemmelserne i miljøministeriets bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v. nr. 834 af 27. juni 2016.

2.11 Dambrugsbekendtgørelsen

Dambrugsbekendtgørelsen /37/ fastsætter regler for ferskvandsdambrug i forhold til miljøbeskyttelse.

I bekendtgørelsens § 7 findes myndighedskravene til fastsættelse af afgitring ved vandindtag og -udløb for dambrugene. Ligeledes fremgår krav til størrelsen på gitteråbninger i bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen beskriver særlige krav for afgitringen i vandløbssystemer, hvor der skal tages hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter.

3 Projektbeskrivelse

Vejle Kommune har modtaget ansøgninger om vandindvindingstilladelser til turbinedrift af i alt 5 turbiner. Turbinerne er fordelt, så der findes 1 turbine i Grejs Å og 4 turbiner i Vejle Å.

- Turbinen i Grejs Å er beliggende indenfor Natura 2000-område N81, "Øvre Grejs Ådal"
- De 4 turbiner i Vejle Å ligger placeret opstrøms Natura 2000-område N238, "Egtved Ådal"

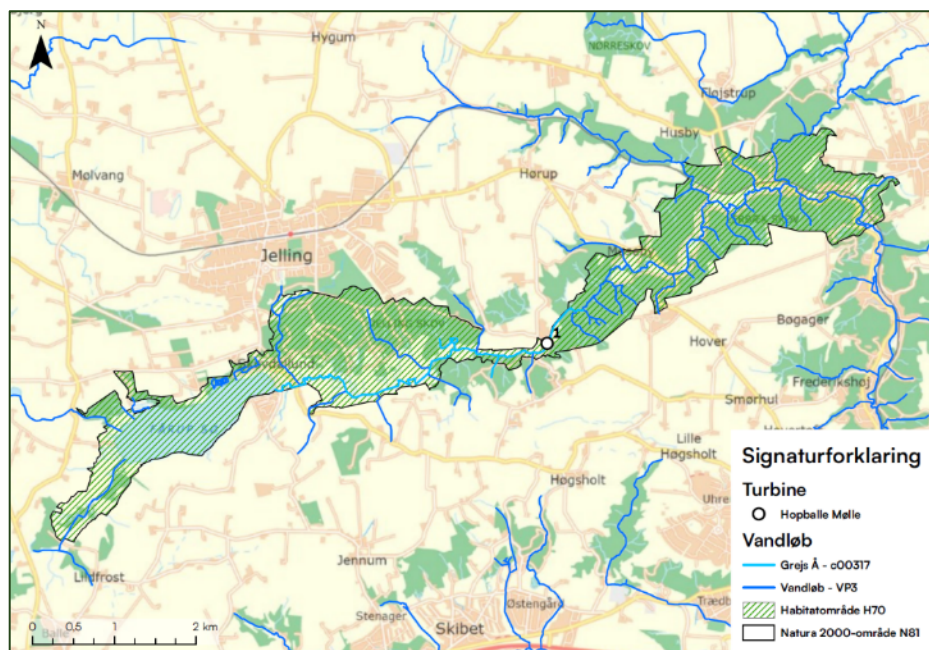
Udover vurderinger af ansøgningen om vandindvinding på hovedparten af vandføringen, ønsker Vejle Kommune, at indeværende rapport også omfatter en vurdering af påvirkningerne i det tilfælde hvor vandindvindingen maksimalt omfatter 50% af medianminimumvandføringen. Begrundelsen for dette er kriteriebekendtgørelsens bestemmelser for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering sammenholdt med indsatsbekendtgørelsens bestemmelser om at myndighederne ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder.

3.1 Grejs Å

I Grejs Å er der ansøgt om tilladelse til indvinding af vand til turbinedrift ved Hopballe Mølle. Møllen er beliggende indenfor Natura 2000-området Øvre Grejs Ådal, N81 (Figur 1).

Spærringen er nummereret med nr. 1 på figuren. Nummeret er gengivet igennem denne rapport til identifikation af dens placering på de ledsagende kort.

Der er ansøgt om vandindvindingstilladelse på samme vilkår som hidtil, svarende til, at hovedparten af vandføringen kan anvendes til turbinedrift, hvilket svarer til 800 l/sek. Medianminimumsvandføringen blev i 2005 vurderet til 325 l/sek. umiddelbart nedstrøms Hopballe Mølle. Den ansøgte vandmængde svarer dermed til 246 % af medianminimumsvandføringen. Der er dog vilkår om, at der skal ledes vand til drift af ålepes og evt. ungfiskesluse.

Figur 1: Udpegning af turbinen ved Hopballe Mølle i Grejs Å og i Natura 2000-området N81, samt Habitatområdet H70 /7//15/.

Ansøgningen omfatter ikke fysiske anlægsarbejder med ændringer af den nuværende indretning.

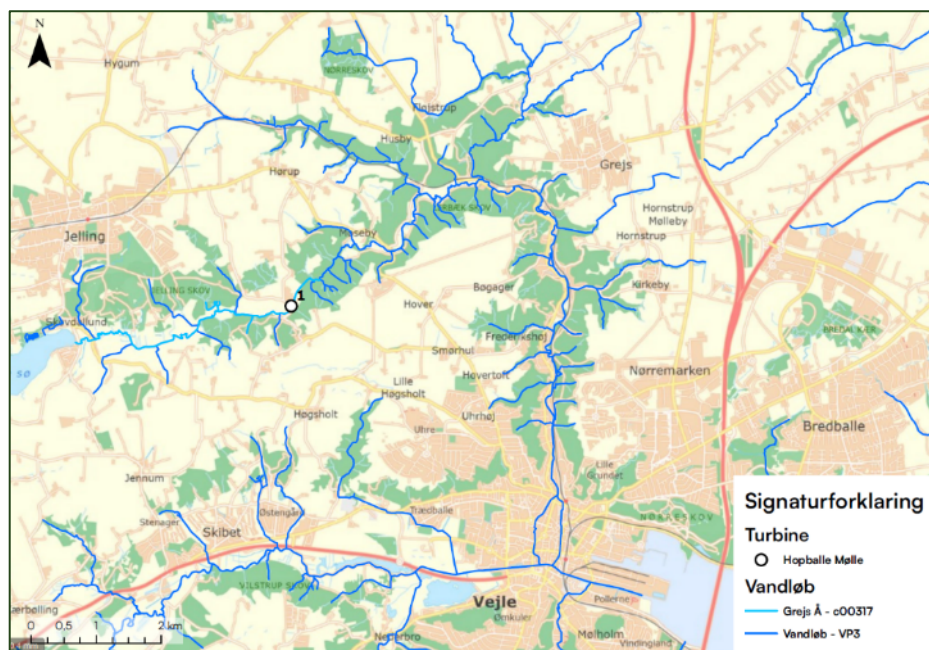
4 Vandløbsmæssige eksisterende forhold

De eksisterende vandløbsmæssige forhold for projektet er beskrevet på baggrund af vandløbsregulativer fra Vejle Kommune samt data fra vandplandata.dk og MiljøGIS for vandområdeplaner fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Desuden indgår observationer og fotodokumentation fra Envidans besigtigelse af lokaliteterne 28. november 2024.

Grejs Å og recipienten Lillebælt er vandforekomster omfattet af EU's Vandrammedirektiv og den Danske implementering af reglerne i bl.a. bekendtgørelse af lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen /5/og /6/.

4.1 Grejs Å

Grejs Å er et offentligt vandløb i Vejle Kommune. Grejs Å har sit udspring i Fårup Sø og ender sit forløb i Vejle By, hvor den munder ud i Vejle Å, jf. Figur 2. Grejs Å er en del af Vejle Å systemet og har et opland på ca. 81,5 km², og en længde på ca. 16 km til det punkt i Vejle, hvor Grejs Å deler sig i Omløbsåen og Mølleåen.

Figur 2: Grejs Å med Fårup Sø i vest og Vejle By i det sydøstlige hjørne af kortet. Hopballe Mølle markeret med en hvid prik og nr.1. (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Grejs Å administreres efter Vandløbsloven og vandløbets regulativ "Grejs Å, Fårup Sø -Stokkebroen". Regulativet beskriver skikkelse og vedligeholdelse med tidspunkt, metode, bundkote mv. /8/.

De relevante parametre for regulativet er:

- Vandløbet henligger som naturvandløb, og vedligeholdelsen skal tilsigte at bevare den naturlige tilstand i vandløbet, idet dimensionerne i regulativet skal betragtes som retningsgivende.
- Fra Hopballe Mølle og nedstrøms til Grejs bæk var vandløbet i Vejle Amts Recipientkvalitetsplan målsat som særligt naturvidenskabeligt interesseområde A (i dag er miljømålsætningen erstattet til God økologisk tilstand i vandområdeplanen 2021-2027).
- Stemmeværk i Fårup Sø har til formål at regulere afstrømningen fra søen, således, at den bliver mest mulig konstant (ca. 400 l/s).

Hele Grejs Å er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 for beskyttede vandløb.

4.1.1 Miljømål

De konkrete miljømål for de enkelte vandområder fastsættes efter vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning. Miljømålene opnås ved, at vandområdet har både en god kemisk tilstand og en god økologisk tilstand.

Miljøtilstanden i vandløb, der er målsat i den statslige vandområdeplan, beskrives ved hjælp af den samlede økologiske tilstand og den fastlægges ud fra de biologiske kvalitetselementer smådyr, fisk, vandløbsplanter og bundlevende alger samt kemisk tilstand. Jf. udbudsmaterialet vil indeværende beskrivelse og vurdering udelukkende omfatte de fire biologiske kvalitetselementer.

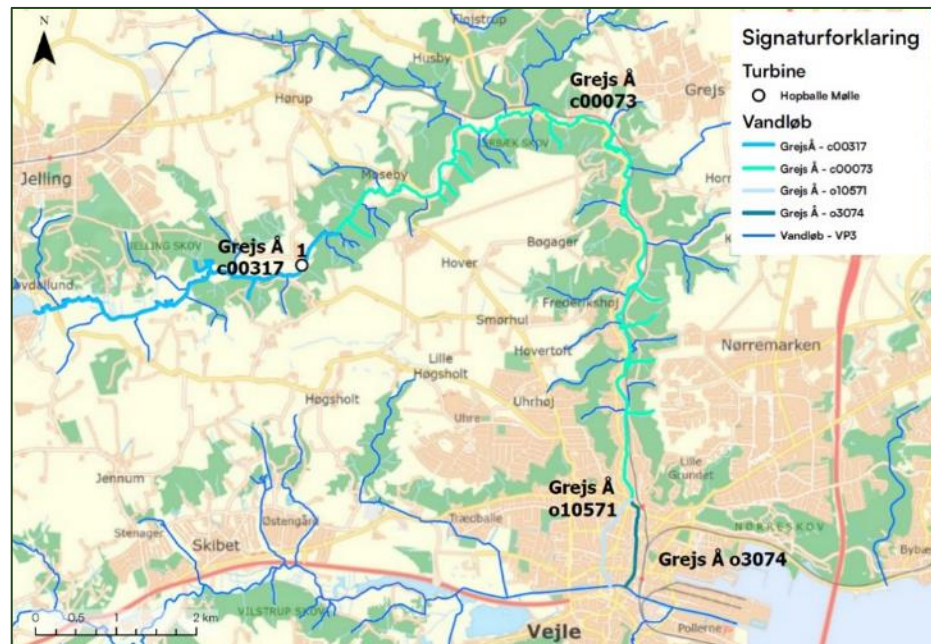
Den samlede økologiske tilstand, for en given vandløbsstrækning, bestemmes ud fra en selvstændig tilstandsvurdering for hvert af de fire kvalitetselementer, hvor den laveste af de fire kvalitetselementer afgør tilstandsvurderingen. Miljømål i forhold til den økologiske tilstand er fastlagt i den gældende Vandområdeplan (2021-2027), mens den aktuelle miljøtilstand kan ses i den tilstandsvurdering, der ligger til grund for genbesøget for VP3II. I forbindelse med genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 har Miljøstyrelsen opdateret datagrundlaget for tilstandsvurderingerne for nationalt specifikke stoffer i vandløb. De nationalt specifikke stoffer indgår som en del af vurderingen af den samlede økologiske tilstand for vandløb, sammen med kvalitetselementerne fisk, smådyr, planter og fytobenthos. For de vandområder, hvor tilstanden for kvalitetselementerne fisk, smådyr, planter og fytobenthos tilsammen er god eller høj, vil en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et eller flere nationalt specifikke stoffer betyde, at den samlede tilstand trækkes ned i moderat tilstand. Tilstandsvurderingen og fastsættelse af miljømål laves for bestemte strækninger af vandløbene – de såkaldte vandområder.

De aktuelle lokaliteter i Grejs Å er beliggende indenfor fire delstrækninger i vandområderne c00317, c00073, o10571 og o3074 (Figur 3). Den samlede økologiske tilstand for vandområderne er jf. den seneste tilstandsvurdering (basisanalyse 2021-2027), vurderet som havende "Dårlig Økologisk Tilstand", Moderat Økologisk Tilstand, Moderat Økologisk Tilstand og Moderat økologisk potentiale (Tabel 1).

Tilstandsvurderingen for de enkelte kvalitetselementer og de samlede økologiske tilstande fremgår af Tabel 1. Vandområderne, som ligger placeret indenfor Natura 2000-område N81, hvor turbinen i Grejs Å er lokaliseret, uddybes i de næste afsnit. Såfremt der ikke forekommer påvirkninger eller tilstandsændringer i vandområderne omkring turbinen beskrives de resterende vandområder ikke yderligere, men de indgår i den samlede vurdering af projektet.

Tabel 1: Miljømål og tilstandsvurdering i genbesøget af VP3II for vandområderne på strækningen ved Hopballe Mølle (c00317) og de øvrige strækninger i Grejs Å (c00073, o10571 og o3074)/7/.

Vandområde	Miljømål	Tilstandsvurdering – Økologisk tilstand				Samlet Økologisk Tilstand
		Smådyr	Fisk	Vandplanter	Bundlevende alger	
c00317	God	God	Dårlig	Ukendt	Ukendt	Dårlig
c00073	God	God	Høj	Høj	Moderat	Moderat
o10571	God	Høj	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat
o3074	Godt økologisk potentiale	Maksimalt økologisk potentiale	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Moderat økologisk potentiale

Figur 3: De fire vandområder c00317, c00073, o10571 og o3074 i tilknytning til Grejs Å (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Grejs Å med Tilløb og Kilder – c00317

Den samlede økologiske tilstand

Vandområdet c00317 har en målsætning om god økologisk tilstand, men den samlede økologiske tilstand er dårlig (Tabel 1).

Smådyr

Miljøtilstanden i *Grejs Å med Tilløb og Kilder* i forhold til smådyr (bentiske invertebrater) måles ved hjælp af Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med Tilløb og Kilder* målt ved hjælp af smådyr er vist nedenfor på Figur 4. Det ses, at tilstandsvurderingen for smådyr er ”God økologisk tilstand”, hvilket betyder, at *Grejs Å med Tilløb og Kilder* opfylder målet om ”God økologisk tilstand” på dette kvalitetselement.

Figur 4: Oversigt over den seneste tilstandsvurdering ift. smådyr i Grejs Å med Tilløb og Kilder (c00317) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Fisk

Miljøtilstanden i vandløb ift. fisk måles vha. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV), der består af 2 delindeks. Det ene delindeks anvendes i små vandløb, hvor der naturligt kun forekommer få fiskearter, mens det andet delindeks anvendes i større vandløb, hvor antallet af fiskearter naturligt er højere.

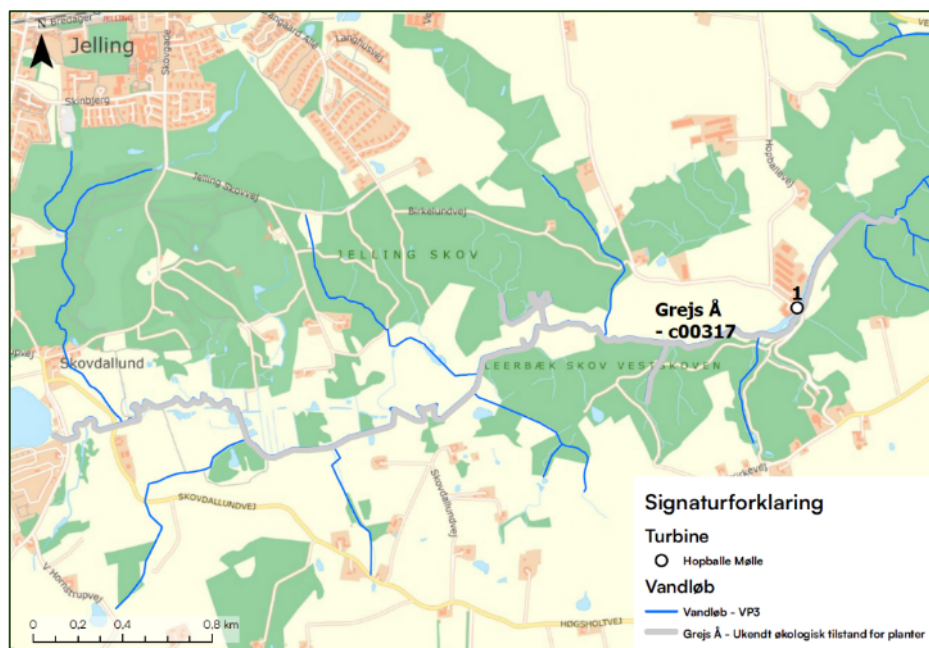
I *Grejs Å med Tilløb og Kilder* er delindeks DFFV₀ benyttet til udregning af DFFV-værdien, som giver en aktuel miljøtilstand i *Grejs Å med Tilløb og Kilder* målt vha. fisk på "Dårlig økologisk tilstand", hvilket betyder, at denne vandløbsforekomst ikke har målopfyldelse på dette kvalitetselement, Figur 5. DFFV-værdien i vandløbet afspejler især forekomsten af fysiske spærringer og de fysiske forhold i vandløbet. Med en dårlig økologisk tilstand i vandløbet, vurderes det derfor, at der ikke er gode forhold for fisk.

Figur 5: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. fisk i Grejs Å med Tilløb og Kilder (c00317) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Vandplanter

Miljøtilstanden i vandløb ift. vandplanter måles vha. Dansk Vandløbsplante Indeks (DVPI). Indeksverdien ift. planter afhænger særligt af de fysiske forstyrrelser, der sker i vandløbet (vedligeholdelse), tilgængeligheden af lys og en naturlig overgang mellem land og vand. Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med Tilløb og Kilder* målt vha. vandplanter er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 6. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 6: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. vandplanter i Grejs Å med Tilløb og Kilder (c00317) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Bundlevende alger

Bundlevende alger (fyto-benthos) lever på faste substrater på vandløbsbunden. Vurdering af dette kvalitetsparameter bygger på data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram NOVANA. Til vurderingen benyttes EQR-værdier fra vandløbsstationer, hvor der ikke findes EQR-værdier betragtes tilstanden af bundlevende alger i vandområdet som ukendt. Fysisk udformning af vandløbene, oplandsstørrelse samt andelen af landbrug i den vandløbsnære zone har en betydelig indvirkning på artssammensætningen af de bundlevende alger.

Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med Tilløb og Kilder* målt vha. bundlevende alger er ukendt, hvilket betyder, at dette biologiske kvalitetselement ikke er blevet undersøgt, og at den aktuelle tilstand derfor ikke kendes, Figur 7. Dette kvalitetselement indgår derfor ikke i vurderingen af den aktuelle samlede økologiske tilstand for vandområdet.

Figur 7: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. bundlevende alger i Grejs Å med Tilløb og Kilder (c00317) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Grejs Å med tilløb – c00073

Den samlede økologiske tilstand

Vandområdet c00073 har en målsætning om god økologisk tilstand, men den samlede økologiske tilstand er moderat (Tabel 1).

Smådyr

Miljøtilstanden i *Grejs Å med tilløb (c00073)* i forhold til smådyr (bentiske invertebrater) måles ved hjælp af Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med tilløb* målt ved hjælp af smådyr er vist nedenfor på Figur 8. Det ses, at tilstandsvurderingen for smådyr er ”God økologisk tilstand”, hvilket betyder, at *Grejs Å med tilløb* opfylder målet om ”God økologisk tilstand” på dette kvalitetselement.

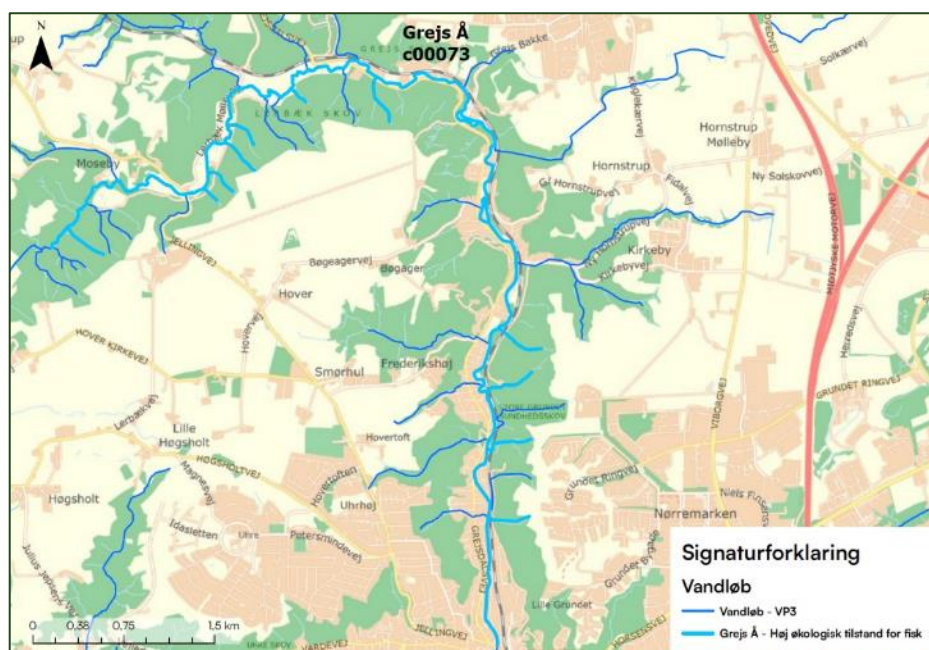

Figur 8: Oversigt over den seneste tilstandsvurdering ift. smådyr i Grejs Å med Tilløb (c00073) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Fisk

Miljøtilstanden i vandløb ift. fisk måles vha. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV), der består af 2 delindeks. Det ene delindeks anvendes i små vandløb, hvor der naturligt kun forekommer få fiskearter, mens det andet delindeks anvendes i større vandløb, hvor antallet af fiskearter naturligt er højere.

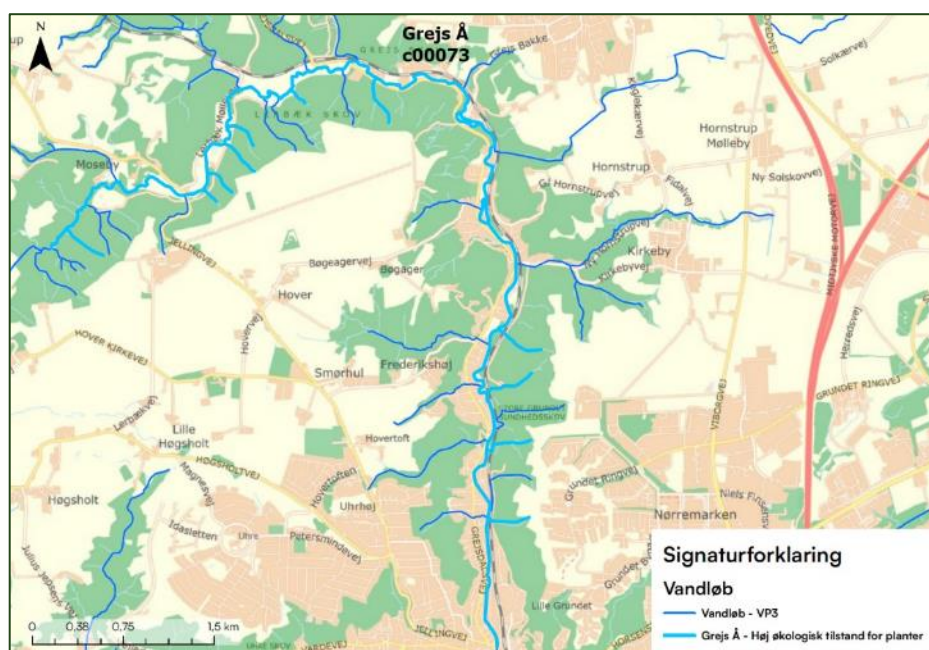
I *Grejs Å med tilløb* er delindeks DFFVa benyttet til udregning af DFFV-værdien, som giver en aktuel miljøtilstand i *Grejs Å med tilløb* målt vha. fisk på "Høj økologisk tilstand", hvilket betyder, at denne vandløbsforekomst har målopfyldelse på dette kvalitetselement, Figur 9. DFFV-værdien i vandløbet afspejler gode fysiske forhold i vandløbet.

Figur 9: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. fisk i Grejs Å med tilløb (c00073) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Vandplanter

Miljøtilstanden i vandløb ift. vandplanter måles vha. Dansk Vandløbsplante Indeks (DVPI). Indeks værdien ift. planter afhænger særligt af de fysiske forstyrrelser, der sker i vandløbet (vedligeholdelse), tilgængeligheden af lys og en naturlig overgang mellem land og vand. Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med tilløb* målt vha. vandplanter er høj, hvilket betyder, at der er målopfyldelse for dette biologiske kvalitetselement, Figur 10.

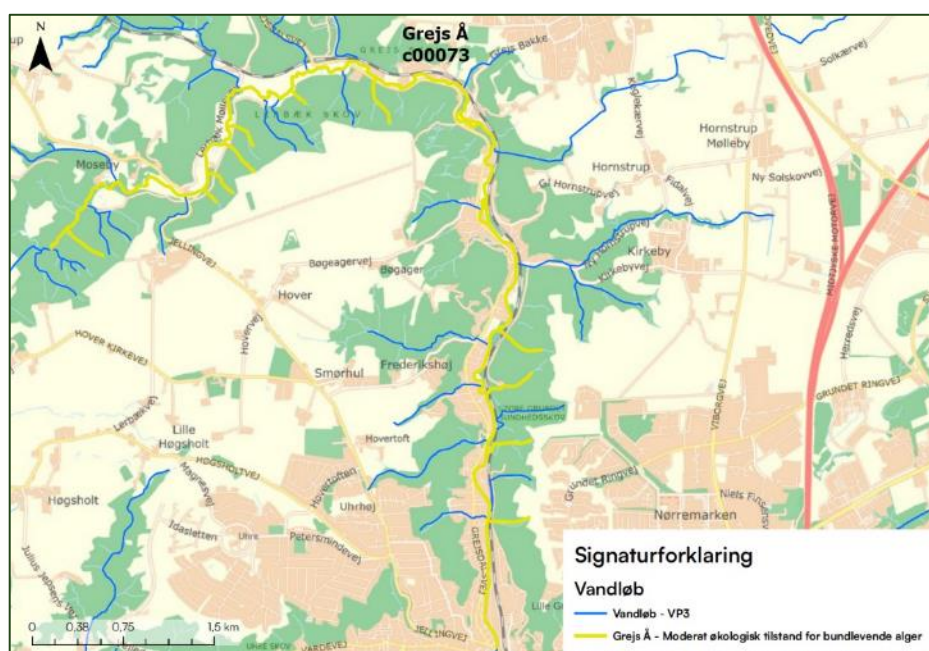

Figur 10: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. vandplanter i Grejs Å med Tilløb (c00073) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

Bundlevende alger

Bundlevende alger (fyto-benthos) lever på faste substrater på vandløbsbunden. Vurdering af dette kvalitetsparameter bygger på data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram NOVANA. Til vurderingen benyttes EQR-værdier fra vandløbsstationer, hvor der ikke findes EQR-værdier betragtes tilstanden af bundlevende alger i vandområdet som ukendt. Fysisk udformning af vandløbene, oplandsstørrelse samt andelen af landbrug i den vandløbsnære zone har en betydelig indvirkning på artssammensætningen af de bundlevende alger.

Den aktuelle miljøtilstand i *Grejs Å med tilløb* målt vha. bundlevende alger er moderat, hvilket betyder, at der ikke er målopfyldelse for dette biologiske kvalitetselement, Figur 11.

Figur 11: Oversigt over seneste tilstandsvurdering ift. bundlevende alger i Grejs Å med tilløb (c00073) (kilde: MiljøGIS, MST, /7/).

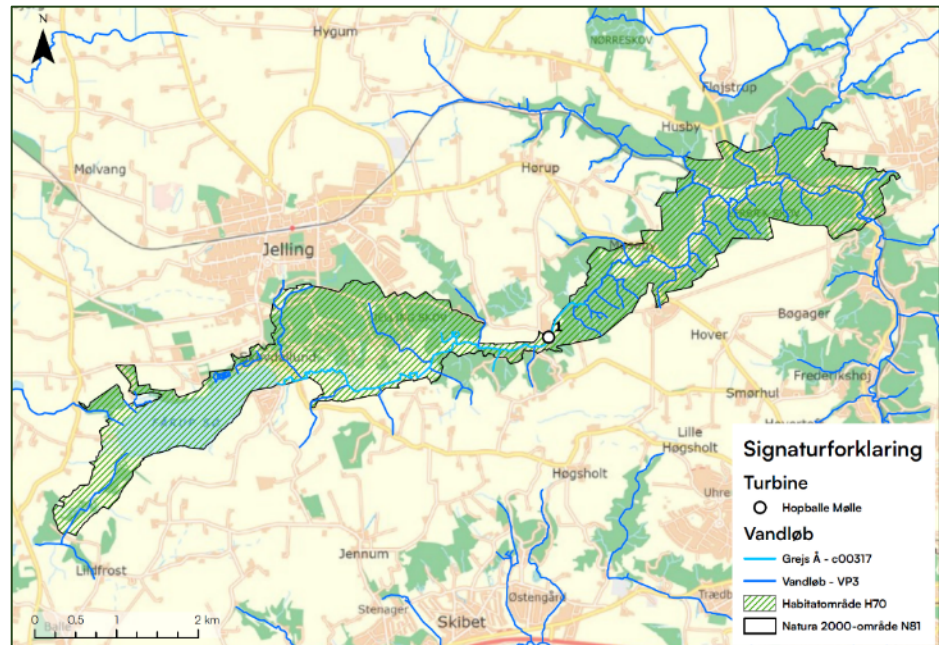
4.1.2 Spærringer

Hopballe Mølle

I vandområdeplanen 2021-2027 er opstemningen ved Hopballe Mølle registreret som en spærring med ref. nr. RIB-00011. Af planen fremgår det endvidere, at der er ca. 20 km vandløb beliggende opstrøms opstemningen. I planen foreligger der dog ikke et indsatskrav til, at der skal skabes kontinuitet ved opstemningen i planperioden.

Miljøministeriets har dog genbesøgt vandområdeplanernes indsatser og resultatet af genbesøget er pt. i høring frem til den 20. juni 2025. I genbesøget for VP3II er der fastsat en indsats til fjernelse af spærringen ved Hopballe Mølle.

Turbinen ved Hopballe Mølle er beliggende i Natura 2000-området N81 og i Habitatområdet H70 (Figur 12). Den opstemmede sø i forbindelse med turbinen er kortlagt som habitatnaturtypen Næringsrig Sø (3150) (Figur 13) og beskrives yderligere i afsnit 5.1.1.

Figur 12: Udpegning af turbinens placering ved Hopballe Mølle (hvid prik) i tilknytning til Habitatområde H70 (grøn skraveret) /15/.

Grejs Å løber i et samlet forløb igennem den opstemmede sø (Figur 13) ved Hopballe Mølle, hvor efter vandløbet har udløb i to forskellige forløb, hvor det ene løber igennem turbinen ved Hopballe Mølle og det andet forløb, den døde åstrækning (ca. 140 m), løber udenom, hvorefter forløbet samles igen længere nedstrøms, og løber samlet videre som Grejs Å (Figur 14 og Figur 15).

Figur 13: Den opstemmede sø ved Hopballe Mølle set fra Hopballevej i sydvest retning. (Billede: Envidan).

Figur 14: T.v.: Indløb, rist med selvrensende/automatisk rengøring, til turbinen ved Hopballe Mølle. T.h.: De to forløb fra den opstemmede sø, hvor den ene ledes igennem turbinen, og det andet løber udenom set fra Hopballevej i nordøstlig retning. (Billeder: Envidan).

Figur 15: Vandløbets forløb ved den opstemmede sø, hvor det ene forløb ledes igennem turbinen ved Hopballe Mølle, og det andet forløb løber udenom, hvorefter de samles længere nedstrøms /29/.

4.1.3 Planlagte projekter

Vejle Kommune har tilbage i 2014 fået udarbejdet en forundersøgelse og en detailprojektering af en faunapassage ved Hopballe Mølle jf. vandplanen. En kort opsummering af detailprojektet er, at der etableres et nyt vandløbsforløb på ca. 375 m beliggende sydøst om møllesøen og i randen af møllesøen. Vandspejlet i søen opretholdes i ca. kote 46,50 m (DVR90). Der udarbejdes i den opstrøms ende en konstruktion, der skal sikre, at der konstant tilføres 65 l/s fra åen til møllesøen. Det skal bemærkes, at denne vandføring er mindre end kravet til, at der ikke må fjernes mere end 50 % af medianminimumsvandføringen fra stryget /36/.

Vandindtaget afgitres for at sikre, at fisk ikke utilsigtet havner i møllesøen. Vandet ledes igen fra søen via det eksisterende vandindtag til turbinen og ned gennem møllekanalen, hvor vandløbsbunden forhøjes, så vandet kan kobles til det nye vandløb ca. 50-55 meter nedstrøms opstemningen.

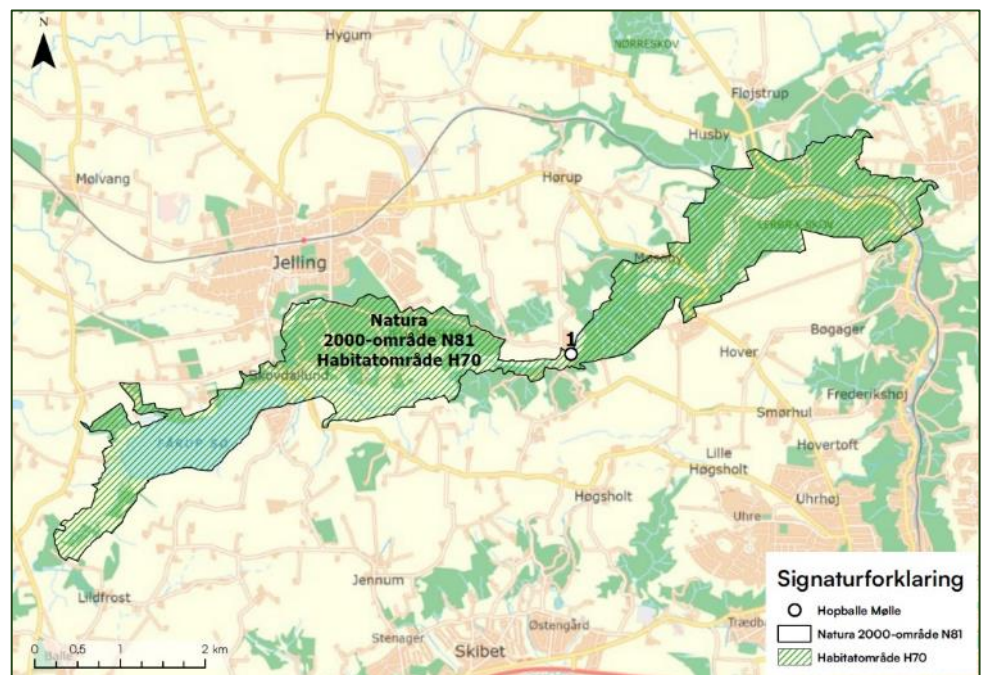
5 Natura 2000-områder - Eksisterende forhold

I indeværende projekt ved Grejs Ådal vil de eksisterende og biologiske forhold blive beskrevet på baggrund af eksisterende data fra Danmarks Miljøportal, Natura 2000-basisanalyser, Natura 2000-planer, oplysninger fra Vejle Kommune, samt andre offentligt tilgængelige databaser.

Turbinen ved Hopballe Mølle er beliggende indenfor Natura 2000-område N81 "Øvre Grejs Ådal". De eksisterende forhold for dette Natura 2000-område beskrives i nedenstående afsnit.

5.1 Grejs Ådal - Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal

Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) og dertilhørende opstemningsanlæg er beliggende ved Grejs Å, centralt i Natura 2000-område N81. Natura 2000-området omfatter habitatområde H70, *Øvre Grejs Ådal*. Natura 2000-området, *Øvre Grejs Ådal*, er kortlagt med et samlet areal på 893 ha, Jf. den reviderede basisanalyse 2022-2027 (november 2021) /15/ og fremgår af Figur 16.

Figur 16: Udpegning af det nærmeste Natura 2000-område N81, som overlapper med placeringen af turbinen ved Hopballe Mølle (Nr.1 og hvid prik), i Habitatområde H70 (grøn skravering) (/15/).

Natura 2000-område N81 domineres af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper i og i tæt tilknytning til Grejs Ådal. Natura 2000-området omfatter flere eng- og mosearealer langs Grejs Å, hvor ådalsskrænterne domineres af løvskov, Lerbæk Skov og Grejs Skov. I tæt tilknytning til disse skove findes flere skovbække, hvor der er et kraftigt fald med fine fysiske forhold med stenet og gruset bund.

De overordnede relevante mål for Natura-2000-planen er:

- At sikre arealet af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, og at forekomsterne gøres mere sammenhængende
- At sikre arealet af områdets sø- og vandløbsnaturtyper
- At de mange dynamiske naturtyper prioriteres højt og fastholdes som er typiske for området
- At området fastholdes som et yngle- og rasteområde for Bæklampret, Odder, Skæv Vindelsnegl og Stor Vandsalamander

I planen er endvidere fastsat følgende relevante konkrete målsætninger for naturtyper og arter:

- Den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne

5.1.1 Habitatområde H70: Øvre Grejs Ådal

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H70 (der er del af Natura 2000-område N81) består af de habitatnaturtyper og udpegningsarter, som fremgår af tabel 2.

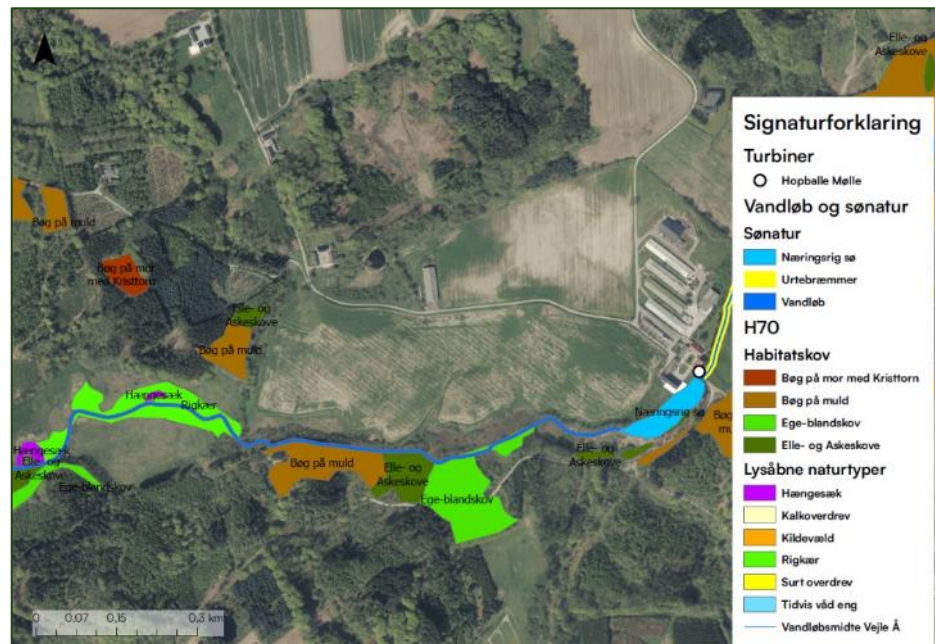
Tabel 2: Udpegningsgrundlag for Habitatområde H70 (Revideret basisanalyse 2021, 2022-2027, /15/)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 70		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålage-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
	Arter:	
	Skæv vindelsnegl (1014)	Bæklampret (1096)
	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)

Der er foretaget en afgrænsning af relevante habitatnaturtyper fra udpegningsgrundlaget i relation til forekomster i området omkring Hopballe Mølle og for habitatnaturtyper, som er følsomme overfor projektets potentielle påvirkninger /14/.

De relevante habitatnaturtyper, som potentielt kan påvirkes ved vandindvindingstilladelsen, afgrænses til at bestå af "Kildevæld*", "Rigkær", "Hængesæk", "Kalkoverdrev", "Bøg på muld", "Elle- og askeskov*", "Næringsrig sø", "Urtebræmme" og "Vandløb". Dette begrundes med, at det udelukkende er disse habitatnaturtyper, som er udpeget i området omkring Hopballe Mølle (Figur 17) og længere nedstrøms i Grejs Å, hvor der er en hydrologisk forbindelse (Figur 18). Disse habitatnaturtyper kan derfor

potentielt blive påvirket af ændringer i hydrologien, som resultat af vandindvindingstilladelserne.

Figur 17: Habitatnaturtyper i N81, opstrøms turbinen ved Hopballe Mølle og i tilknytning til indeværende projekt ved Grejs Å, Habitatområde H70. (Kilde: MiljøGIS, MST, /12/)

Figur 18: Habitatnaturtyper i N81, nedstrøms Hopballe Mølle (Kilde: MiljøGIS, MST, /15/).

Udpegningsgrundlaget består, udover habitatnaturtyperne, af fire forskellige dyrearter, som alle vurderes at være relevante at medtage i Natura 2000-

væsentlighedsvurderingen. De fire udpegningsarter består af Bæklampret, Skæv vindelsnegl, Odder og Stor vandsalamander. Af disse arter, er det udelukkende Odder og Stor Vandsalamander, som er omfattet af habitatdirektivets artikel 12 som bilag IV-arter. Odder og Stor Vandsalamander beskrives i kapitlet om bilag IV-arter (5.1.4).

5.1.2 Beskrivelse af habitatnaturtyperne

Beskrivelserne af de enkelte habitatnaturtyper er udarbejdet jf. den reviderede basisanalyse 2022-2027 fra november 2021 /15/ og beskrivelser efter *Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000-netværk /17/*.

Kildevæld* (7220)

Kilder, væld og vældvegetation, hvor kildevandet er kalkholdigt (hårdt). Kilderne er oftest meget små af udstrækning og punkt- eller linjeformede. Vegetationen domineres typisk af mosser. Naturtypen findes i forskellige miljøer f.eks. i skov eller i åbent land. Kildevæld kan indgå i forbindelse med moser, kær, vegetation i klippesprækker, heder og kalkrige overdrev. For at bevare naturtypen er det nødvendigt at bevare dens omgivelser og hele det vandsystem, som kilden eller kilderne er en del af.

Der er jf. den reviderede basisanalyse 2022-2027 /15/, kortlagt 0,88 ha kildevæld, spredt i habitatområdet, H70, (2016-2019). Der er kortlagt flere kildevæld, som tidligere har været overset, primært skovkildevæld.

Den nuværende naturtilstand er overvejende god (66%) til moderat (29%) og enkelte ringe arealer (5%).

Kildevældene i Habitatområdet H70 er med drift på dele af arealerne, andre dele er truet af tilgroning og de resterende er skovdækket, da kildevældene er beliggende i skoven, skovkildevæld, hvilket ikke er en trussel for habitatnaturtypen. Jf. basisanalysen er hydrologien naturlig, og der er ikke problemer med invasive arter eller direkte påvirkning fra dyrkede arealer i eller i tæt tilknytning til arealerne med kildevæld.

Rigkær (7230)

Rigkær er moser og enge med konstant vandmættet jordbund, hvor grundvandet er mere eller mindre kalkholdigt, således at den særlige rigkærvegetation opstår. Med græsning eller slåning er vegetationen åben og lavtvoksende, som regel med mange små arter af star og mosser. Uden græsning eller slåning udvikles mere højt voksende og tilgroede naturtyper, som efterhånden ændres til krat eller sumpskov.

Jf. basisanalysen er naturtypen, rigkær, den mest udbredte i Habitatområdet H70, og der er kortlagt ca. 27 ha rigkær (i 2016-2019). Det ses, at ca. halvdelen af arealerne med rigkær er i god naturtilstand. Den gode naturtilstand kommer til udtryk ved, at arealerne plejes og arealerne er i mindre grad tilgroet med høj græs- og urtevegetation, sammenlignet med de rigkær, som har en moderat til ringe naturtilstand. Der er en varieret vegetationshøjde, hvilket er typisk for naturtypen. Jf. basisanalysen er tilgroning en trussel på over halvdelen af arealerne med rigkær, selvom næsten alle arealer er med drift. Der er begyndende tilgroning med vedplanter på 20 % af arealet, og på én forekomst, som udgør få %, er tilgroningen så udtalt, at det er en trussel

mod naturtypen. Én mindre forekomst er truet af direkte påvirkning fra dyrkede arealer i tæt tilknytning til rigkæret. Arealerne med rigkær indenfor habitatområdet, H70, har en god hydrologi, og der er ikke problemer med invasive arter.

Hængesæk (7140)

Hængesæk er en variabel naturtype, der starter eller er endt som et flydende plantedække i vand, langs søer og vandløb, i forbindelse med kildevæld eller i lavninger i kær og heder. I visse tilfælde er vandet kommet til sekundært grundet øget vandtilførsel. I en lang årrække gynger eller synker plantesamfundet, når man går på det – den fase kaldes hængesæk. Mosser udgør ofte en væsentlig del af vegetationen, og i sene stadier af naturtypens naturlige udvikling indvandrer buske og træer.

Jf. basisanalysen er naturtypen kortlagt flere steder, primært centralt i Natura 2000-området, og der er kortlagt ca. 2,5 ha (i 2016-2019). Arealet er forøget med knap 1,5 ha siden anden kortlægning. Naturtilstanden er god på 60 % arealet med hængesæk og moderat på resten. Arealerne i god naturtilstand adskiller sig generelt ved at have en lavere vegetation med forekomst af flere positive arter. Én hængesæk, der også blev kortlagt i anden kortlægning, har ændret status fra moderat til god tilstand, bl.a. pga. flere positive arter, hvilket dog kan skyldes naturlig variation.

Jf. basisanalysen er der generelt en højere vegetation end optimalt for naturtypen, men da der er tale om mesotrofe hængesække, vurderes tilgroningen ikke at være en trussel mod naturtypen. Der er flere arealer, hvor der er en begyndende tilgroning med vedplanter, selvom næsten alle arealer er registreret med pleje. Hydrologien er naturlig eller næsten naturlig, og der er ikke problemer med invasive arter eller direkte påvirkning fra dyrkede arealer i tæt tilknytning til hængesækkene.

Kalkoverdrev* (6210)

Kalkoverdrev er en naturtype, som har et særligt plantesamfund, der er knyttet til meget tør, varm kalkholdig sandjord, ofte på sydvendte skrænter. Græsning er ofte ikke nødvendig for at opretholde naturtypen, fordi den lette og løse jord ved erosion holder vegetationen åben. Naturtypen kan forekomme i tilknytning til indlandsklitter.

Jf. basisanalysen er der i den centrale og østlige del af Natura 2000-området kortlagt 1,36 ha kalkoverdrev (i 2016-2019). Arealer med kalkoverdrev er i moderat tilstand, hvor vegetationen er lav, og alle arealerne plejes. Kalkoverdrevene er præget af en monoton vegetation.

Der er i Natura 2000-området, H70, kortlagt enkelte arealer med kalkoverdrev, hvor ca. en tredjedel af arealet er truet af påvirkning fra dyrkede arealer samt en vegetation, der er højere end optimalt for naturtypen. En anden tredjedel har en begyndende tilgroning med vedplanter. Der er ingen problemer med invasive arter.

Bøg på muld (9130)

Bøg på muld er skovbevoksninger, hvor bøg er det dominerende træ, og hvor jordbunden hverken er sur eller meget kalkrig, således at muldbund er den dominerende jordbund. Der er skove med en rig underskov af bl.a. ær, elm og ask og en frodig skovbundsflora af urter og græsser. I andre skove, f.eks. græsningsskove, vil underskov typisk mangle. I foråret dækkes skovbunden mange steder af tidligt blomstrende arter som anemone og lærkespore.

Jf. basisanalysen er, bøg på muld, den mest udbredte skovtype og er repræsenteret i hele habitatområdet, H70. Der er kortlagt i alt ca. 147 ha bøg. For bøg på muld vurderes andelen af stående dødt ved at være stabil, mens de øvrige strukturparametre vurderes at være stigende (huller og råd, store træer og liggende dødt ved).

Elle- og Askeskov* (91Eo)

Elle- og Askeskov er skov eller bevoksninger, som er domineret af el og/eller ask ved vandløb, søer eller væld, hvor der er fugtig bund med en vis vandbevægelse. Jorden er tung, men iltet og frisk, undtagen ved oversvømmelse. Bevoksningerne er ofte blandede med både el og ask, og med en frodig bundflora. Bundfloraen indeholder en række høje urter, som trives med den rigelige tilgang af vand og næring.

Skovene i habitatområdet, H70, domineres af bølgebevoksninger med indslag af Elle- og Askeskov i bunden af ådalen.

Jf. basisanalysen er Elle- og Askeskovene udbredt i bunden af ådalen og ned mod Fårup Sø. Skovnaturtypen, Elle- og Askeskov, er kortlagt på ca. 45 ha indenfor habitatområdet, H70. Naturtypen Elle- og Askeskov er knyttet til områder med en høj grundvandsstand og dermed en naturlig hydrologi. For Elle- og Askeskov vurderes andelen af store træer og hydrologien at være stabil, imens de resterende tre strukturparametre er vurderet stigende (huller eller råd, stående dødt ved og liggende dødt ved).

Næringsrig sø (3150)

Habitatnaturtypen næringsrig sø er næringsrige søer og vandhuller, hvor der enten findes frit flydende vandplanter eller visse store arter af vandaks. Vandet kan være rent og klart, men er i mange søer blevet mere eller mindre grumset og uigennemsigtigt grundet tilførsel af næringsstoffer.

Jf. basisanalysen er der i området kortlagt 23 småsøer med habitatnaturtypen næringsrig sø. De er tilstandsberegnet med hhv. 3 i høj tilstand 11 i god tilstand og 9 i moderat tilstand. Søerne i høj og god tilstand er med nogle undtagelser generelt præget af en artsrig udbredt undervandsvegetation, næringsfattige forhold med en lav forekomst af trådalger samt en lav påvirkning fra jordbrugsdrift.

Søerne i moderat tilstand har generelt en mindre udbredelse af en artsrig undervandsvegetation, og de er i større grad domineret af trådalger, som indikerer næringsstofftilførsel. Derudover er et par enkelte søer påvirket af jordbrugsdrift fra de omkringliggende arealer.

Urtebræmmer (6430)

Fugt- og kvælstofelskende plantesamfund domineret af flerårige mere eller mindre høje urter i bræmmer langs vandløb eller langs skyggende skovbryn.

Planterne vokser frit i højden uden græsning eller slåning. Bræmmer af rørskov hører ikke til naturtypen.

Jf. Basisanalysen er der i dette habitatområde, H70, kortlagt en forekomst af urtebræmmer på 3,8 ha langs Grejs Å, Hørup Bæk og Fruensmøllested Bæk. Forekomsten er begrænset til en smal bræmme (normalt 1-5 meter) langs vandløbet. Naturtypen er kortlagt for første gang i kortlægningsperioden 2016-2019, og naturtypen har ikke et tilstandssystem. Urtebræmmerne indgår ikke i den samlede arealopgørelse for de lysåbne naturtyper.

Vandløb (3260)

Vandløb med vandplanter f.eks. vandranunkel, vandstjerne eller arter af mosser eller kransnålalger. Naturtypen forekommer i hele landet, mest hyppigt i den vestlige del af landet. Typiske arter er Alm. Kildemos, Sideskærm, Tusindblad, Vandaks, Alm. Vandranunkel, Hårfliget Vandranunkel, Storblomstret Vandranunkel, Strand-vandranunkel, Vandkrans, Vandstjerne eller kransnålalger.

Jf. basisanalysen er der i dette habitatområde, H70, kortlagt 30 km vandløb, der er omfattet af vandområdeplanen for vandområde Jylland og Fyn. Habitatnaturtypen vandløb med vandplanter er registreret på 16 km i Grejs Å, samt i 3 tilløb til Grejs Å. Vandløb med vandplanter er udbredt i habitatområdet, H70's, åer og bække. Store dele af Grejs Å løber stort set ureguleret og har nogle meget fine fysiske forhold med stenet og gruset bund. Jf. basisanalysen er der en høj miljøkvalitet i Grejs Å og der er et meget varieret liv af rentvandskrævende smådyr, hvoraf flere er enten rød- eller gullistede.

Jf. Natura 2000-planen 2022-2027 /16/ skal naturtypen vandløb (3260) vurderes på baggrund af målsætningerne, der er i de gældende vandområdeplaner 2021-2027. Dermed vurderes naturtypen vandløb (3260) i afsnit 7.

5.1.3 Beskrivelse af dyrearterne

Beskrivelserne af arterne foretages på baggrund af Natura 2000-basisanalysen, Natura 2000-planerne. Desuden medtages artsregistreringer fra databasesøgning på naturdata.dk, arter.dk og Ørredkortet fra fiskepleje.dk.

Bæklampret

I modsætning til hav- og flodlampretten lever bæklampretten udelukkende i ferskvand, hvor de både kan findes i de fysiske set bedste vandløb og i fysisk ensartede, kanalagtige, langsomt flydende vandløb med blød bund. Selvom bæklampret ikke har strenge krav til leve- og gydeområder, er den typisk tilknyttet de mindre vandløb, som har varierede fysiske forhold. Bæklampret findes ofte længere oppe i vandløbssystemerne og ikke i nærheden af havet, hvor vandløbet kan være saltvandspåvirket.

Bæklampret er omfattet af habitatdirektivets bilag II og indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af denne art senest blev kortlagt i 2016 /18/. Desuden kontrolleres og registreres Bæklampret i forbindelse med de fiskeundersøgelser, som udføres i relation til vandrammedirektivet, hvor vandløbsstationer i hele landet el-befiskes. Baseret på kortlægningen og

kontrolovervågningen, vurderes udbredelsen af Bæklampret til at være stabil i den kontinentale region, som Grejs Å tilhører /18/. Desuden har Bæklampret en både stabil og gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau i både den atlantiske og den kontinentale region /26/. I dette Natura 2000-område ved Grejs Å, er Bæklampret udelukkende registreret på lokaliteter nedstrøms Hopballe Mølle jf. Figur 19. De tre lokaliteter udgøres af "Grejs Å, OS Hørup Bæk, 32000127", Fruensmøllested Bæk, Grejs Skov, 32000263" og "Grejs Å, Nstr. Tilløb fra Hørup Bæk, 32000292". I den seneste basisanalyse 2022-2027 er det vurderet, at der findes gode forudsætninger for en bestand af Bæklampret, når artens krav til levesteder holdes op mod områdets mange vandløb. Ligeledes vurderes det, at der ikke findes trusler for artens fortsatte udbredte tilstedeværelse i områdets vandløb /15/.

Figur 19: Registrerede fund af Bæklampret i og i tilknytning til Grejs Å og indenfor Habitatområdet H70. (Kilde: Fiskeundersøgelse - <https://miljoedata.miljoportal.dk/15/19/>)

Skæv Vindelsnegl

Skæv Vindelsnegl lever på både tørre og fugtige steder. Arten er ca. 2 mm lang og kan forekomme i en række biotoper, fra fugtige enge, rigkær, star-sumpe og strandvolde til mere tørre levesteder som overdrev, blandet løvskov og levende hegn. Arten findes især på kalkholdig eller kalkrig bund, hvor den lever på visne blade nær jordoverfladen i tuer af græsser og star-arter samt i laget af fugtige, visne blade, fra tuerne af græsser og star-arterne. De største trusler for skæv vindelsnegl består af afvanding, manglende græsning og eutrofiering.

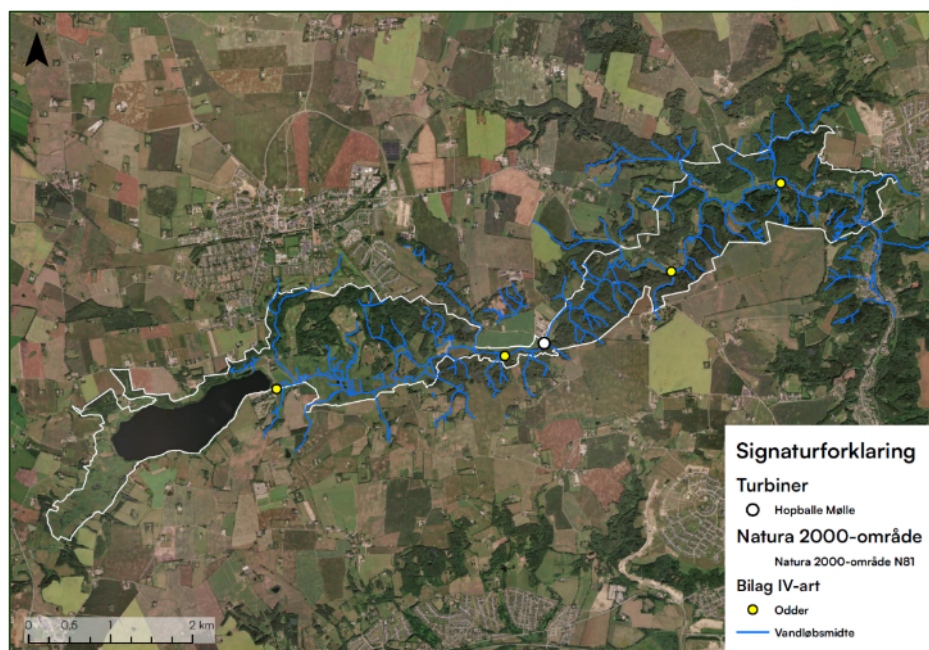
Skæv vindelsnegl er omfattet af habitatdirektivets bilag II og indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af denne art senest blev undersøgt i 2018-2020 /21/. Skæv vindelsnegl er blevet overvåget i flere omgange på landsplan siden 2005 og resultaterne af overvågningen viser at både bestandsstørrelsen og udbredelsen af denne art udvikles positivt i Danmark. I den seneste overvågningsperiode blev Skæv vindelsnegl hovedsageligt fundet på lokaliteter med star-sumpe og fugtige enge samt rigkær og ekstremrigkær. I overvågningsperioden 2012-2014 blev Skæv

vindelsnegl registreret i den østlige del af dette Natura 2000-område. Skæv vindelsnegl blev ikke genfundet i den seneste overvågningsperiode i Natura 2000-område nr. 81, hvor Hopballe Mølle ligger placeret. I den seneste basisanalyse 2022-2027 er det vurderet, at der findes gode forudsætninger for en forekomst af Skæv vindelsnegl, grundet de mange egnede levesteder for arten /15/. Ved besigtigelse af området blev der fundet tuedannende starrer og græsser i det fugtige område omkring den opstemmede sø ved Hopballe Mølle, som vurderes til at være potentielle levesteder for Skæv vindelsnegl. Der vurderes ikke at være væsentlige trusler mod artens forekomst i området.

5.1.4 Beskrivelse af Bilag IV-arter

Odder

Odderen lever og fouragerer inden for et meget stort territorie, som ofte har både moser, søer og uforstyrrede vandløbsstrækninger med god mulighed for at søge skjul i vegetationen. Odderens fødegrundlag består hovedsageligt af mindre fisk (10-15 cm), samt i mindre grad af frøer, krebsdyr og fugle. Odderens bestandsstatus kan trues af forstyrrelse og tab af levesteder, drukning i fiskeredskaber og trafikdrab. Den væsentligste trussel for odder er risikoen for trafikdrab. Odder svømmer kun meget nødtigt under broer m.m., så når et vandløb, som odderen enten fouragerer i eller færdes ved, krydser en vej, kravler odderen op over vejen i stedet for at svømme under. Tidligere udgjorde rusedrukning også en stor risiko for odderen, men efter lovpligtig indførelse af odderriste i fangstredskaber er denne risiko begrænset. I vinterperioden er odderne følsomme over for forstyrrelser i tilknytning til deres yngle- og fourageringsområder, da urtevegetationen er sparsom, og træerne står uden blade og mængden af skjulesteder dermed er kraftigt reduceret. Der er registreret flere fund af Odder i tæt tilknytning til Grejs Ådal (Figur 20).

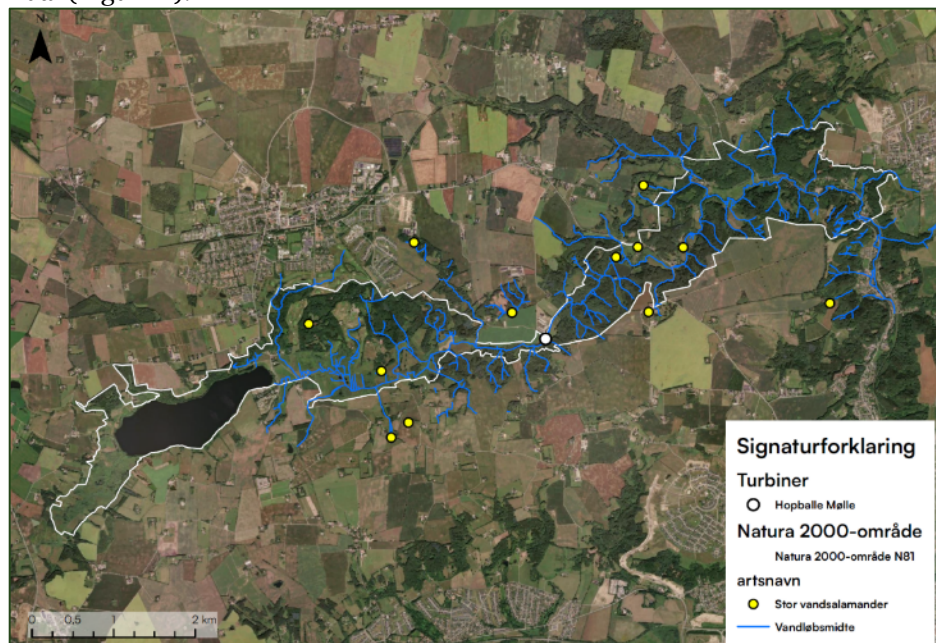
Figur 20: Udpegning af registrerede fund af Odder i tæt tilknytning til Grejs Ådal /15//29/.

Odder indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af Odder senest blev registreret i 2022. Bevaringsstatussen for Odder i den østlige del af Danmark er registreret som værende moderat ugunstig, hvilket skyldes manglende registreringer af Odder på øerne i Østdanmark. I 2019 blev bevaringsstatussen for Odder vurderet som gunstig, når man ser bort fra øerne i Østdanmark /26/. I 2022 blev Odder-forekomsten registreret i 355 forskellige områder ud af 357 undersøgte områder i Jylland, hvorefter der blev konstateret en stabil Odder-forekomst i Jylland /20/. I den seneste basisanalyse er forekomsten af Odder i Natura 2000-området ved Hopballe Mølle vurderet til at være stabil /15/. Der findes registrerede forekomster af Odder flere steder i Grejs Å, herunder lige opstrøms den næringsrige sø ved Hopballe Mølle, se Figur 20. Det er ikke muligt at afgrænse odderens yngle- og rasteområder, fra resten af leveområdet. På baggrund af registreringer og besigtigelse af området, vurderes det sandsynligt, at odderen benytter området omkring Hopballe Mølle, som raste- og eller fourageringsområde, da der både findes vandløb, søer og gode muligheder for at søge skjul, under de eksisterende forhold.

Stor Vandsalamander

Stor Vandsalamander yngler i vandhuller af varierende størrelse, og det er ikke ualmindeligt at finde den i mindre vandhuller uden fisk. Arten er følsom overfor dårlig vandkvalitet, eutrofiering og overskygning af vandhullerne. Stor Vandsalamander er afhængig af rastelokaliteter i umiddelbar nærhed af vandhullerne, hvor der er gode skjulesteder. Rastestederne er ofte i tilknytning til skovområder eller huse.

Der er registreret flere fund af Stor Vandsalamander i tæt tilknytning til Grejs Ådal (Figur 21).

Figur 21: Udpegning af registrerede fund af Stor Vandsalamander i tæt tilknytning til Grejs Ådal /15//29/.

Jf. basisanalysen er det ikke på nuværende tidspunkt muligt at estimere den samlede danske bestand af Stor Vandsalamander, men der er ikke umiddelbare tegn på, at arten har været i tilbagegang i perioden 2011-2019. Stor Vandsalamander er registreret i tre søer indenfor habitatområdet, H70. Arten blev ikke registreret i overvågningsperioden 2011-15. Det vurderes, at Stor Vandsalamander benytter habitatområdet, H70, i større grad end illustreret af overvågningen. Det begrundes ud fra områdets karakter med flere småsøer under 5 ha., hvorfor det vurderes at være gode muligheder for artens fortsatte forekomst i området.

Stor Vandsalamander indgår i NOVANA artsovervågningen, hvor forekomsten af denne art senest blev registreret i 2021. Bevaringsstatusen for Stor Vandsalamander i Danmark er registreret som værende moderat ugunstig, men i fremgang i hele landet /23/. Der er foretaget en levestedskortlægning for Stor Vandsalamander i dette Natura 2000-område, som finder 27 småsøer, med en tilstand, som opfylder levestedskravene for Stor Vandsalamander /15/. Ved kortlægning af levesteder har der været fokus på registrering af søer og de væsentligste parametre, der beskriver, hvorvidt de enkelte småsøer er i en tilstand, der opfylder Stor Vandsalamanders krav til levesteder eller modsat, hvilke forhold der gør, at de enkelte søer ikke lever op til artens krav til levesteder.

6 Referencescenariet

Referencescenariet eller baseline, fungerer som et sammenligningsgrundlag, når den miljømæssige påvirkning af projektet skal vurderes. Vejle Kommune har defineret baseline til at være situationen, inden turbinerne og dertilhørende bygværker blev etableret. Referencescenariet beskriver derfor et naturligt område, hvor der ikke findes fysiske opstemningsanlæg, døde å-strækninger m.v. og hvor de nuværende vandløbs- og naturforhold spejles i områderne, hvor der i dag er opstemninger og anlæg.

I Grejs Å vil referencescenariet derfor blive betragtet som situationen, hvor den næringsrige sø, Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) og den dertilhørende turbine og opstemningsbygværk, erstattes af et vandløb. Kortlægningen af den nuværende næringsrige sø vil i referencescenariet blive erstattet af et vandløb, hvor de forventede habitatnaturtyper "rigkær", "hængesæk", "kildevæld", "urtebræmmer" og "elle- og askeskov*" i stedet findes. Vandløbets økologiske tilstand sættes i referencescenariet til at være god, hvilket vil sige, at de fire kvalitetselementer fisk, smådyr, planter og bundlevende alger mindst har god økologisk tilstand.

7 Vurdering efter vandrammedirektivet

7.1 Grejs Å

Ved seneste tilstandsvurdering blev den aktuelle tilstand for fisk i vandområdet for Grejs Å omkring Hopballe Mølle angivet til dårlig. Vandområdet har således ikke målopfyldelse for dette kvalitetselement.

Miljømålet for de øvrige kvalitetselementer er enten opfyldt eller ukendt tilstand.

7.1.1 Vurdering af risiko for, at der ikke kan opnås god økologisk tilstand

Det vurderes, at en videreførelse af eksisterende vandindvinding – som ansøgt - til turbinedrift ved Hopballe Mølle med tilknyttede opretholdelse af eksisterende opstemningsanlæg har negativ indvirkning på mulighederne for, at miljømålet for kvalitetselementet fisk for vandområde 00317 kan opfyldes.

Vandområdet er 6,15 km langt og hovedparten af vandområdet svarende til ca. 90 % er beliggende ovenfor opstemningen ved Hopballe Mølle. Det vurderes, at opstemningen udgør en spærring for op- og nedstrøms vandringer for fisk herunder for ørred. Det betyder, at der ikke er adgang for migrerende ørred (havørred) til gyde- og opvækstpladserne i vandområdet opstrøms opstemningen ved Hopballe Mølle.

Seneste overvågningsdata fra Grejs Å for vandområdet i 2014 (station DKMONRW32000283) viser, at der ikke er målopfyldelse for ørred. Der er opgjort en scoreværdi for ørredindekset DFFVØ på 0,01 og til sammenligning er kravet til målopfyldelse på 0,5, jf. vandplandata.dk. For stationen foreligger der desuden overvågningsdata for en længere årrække, som ligeledes viser begrænset forekomst af ørred. Det bekræftes også af ørredkortet fra DTU Aqua, som viser, at der ved seneste elbefiskning ikke var forekomst af ørredyngel opstrøms Hopballe Mølle, jf. fiskepleje.dk.

Til sammenligning er der registreret forekomst af ørredyngel nedstrøms Hopballe Mølle. På station DKMONRW32000127 er der i 2016 registreret en indekssværdi på 0,87, hvor målopfyldelsen er angivet til 0,5. Der er således opfyldelse af miljømålet for fisk i Grejs Å nedstrøms Hopballe Mølle i vandområde 00073.

I basisanalysen for vandplanen er det oplyst, at der for vandområdet fortsat mangler viden om vandområdets primære påvirkninger, som hindrer målopfyldelse herunder, hvilke andre påvirkninger, der kan være, når de fysiske forhold vurderes at understøtte de fastlagte mål. Det kan derfor ikke udelukkes, at tilstedeværelsen af ørred og den øvrige sammensætning af fiskebestanden i Grejs Å i ovennævnte vandområder også er påvirket af andre faktorer som f.eks. de fysiske forhold på de aktuelle strækninger, spildevandsudledninger eller andet.

Imidlertid er den negative effekt af tilstedeværelsen af en opstemning i vandløb på ørredtæthed og dermed på målopfyldelse opstrøms veldokumenteret /32//33/.

Det vurderes derfor, at vandindvindingen sammen med opstemningsanlægget har afgørende betydning for manglende målopfyldelse for fisk opstrøms Hopballe Mølle. Det er ikke muligt for ørred på gydevandring at nå gydepladserne opstrøms opstemningen, hvilket medfører, at alle artens nødvendige livsstadier ikke kan opretholdes.

Der er således ikke en tilstrækkelig produktion af ørredyngel, som er forudsætningen for, at der kan opnås god økologisk tilstand med målopfyldelse for fisk.

Indsatsen i genbesøget i vandplanen med fjernelse af spærringen vil give en forbedring af de fysiske forhold. Når indsatsen er gennemført, er det i planen vurderet, at der vil være målopfyldelse af målet for kvalitetselementerne smådyr og fisk inden for 1-3 år efter en realisering, forudsat fravær af eventuelle andre påvirkninger.

Da spærringen er med i vandplanen 2021-2027 og med indsatskravet i genbesøget af vandplanen (VP3II) vurderes det, at opretholdelsen af spærringen ved Hopballe Mølle vil stride imod kravet i vandplanen til sikring af kontinuitet i vandløbet. Opretholdelse af spærringen er en forudsætning for fortsættelse af en vandindvinding til turbinedrift igennem en fornyet tilladelse til vandindvinding, og derfor vurderes det, at en ny vandindvindingstilladelse til turbinedrift også vil stride imod kravet i vandplanen til sikring af kontinuitet i vandløbet.

Desuden forarmer opstemningen de fysiske forhold i vandløb på strækningen, som er stuvningspåvirket /35/. I forlængelse heraf vurderes det, at Møllesøen, der er opstået som følge af opstemningsanlægget, udgør en integreret del af spærringen ved opstemningen. Undersøgelser har vist, at opståede kunstige søer i vandløb opstrøms opstemninger i sig selv udgør spærringer for bl.a. nedstrøms vandringer af smolt/34/.

Det vurderes videre, at vandindtaget, hvor hele vandføringen anvendes til turbinedrift, isoleret set også har negativ indvirkning på mulighederne for at sikre målopfyldelse af kravet om kontinuitet i vandløbet. En forudsætning for, at der kan ske faunapassage, er tilstedeværelse af vand i vandløbet, hvor vandet ikke ledes væk til anden anvendelse som turbinedrift.

Endelig vurderes det, at opstemningssøen kan bidrage til en temperaturstigning i vandløbet, der kan have negativ indflydelse på vandløbets funktion som levested for smådyr. Imidlertid vurderes det, at denne påvirkning er af underordnet betydning for faunaen, idet der allerede i dag er opfyldelse af smådyr nedstrøms søen. En eventuel temperaturstigning har derfor ikke afgørende betydning for smådyrssammensætningen i vandløbet. På tilsvarende vis vurderes det, at eventuelle algeopblomstringer i søen ikke har betydning for faunaen i nedstrøms retning, idet miljømålet for smådyr er opfyldt. Det vurderes, at det skyldes en kontinuerlig vandudskiftning i søen, der sikrer, at algeopblomstringen ikke antager et opfang, der kan påvirke miljøtilstanden negativt.

Det vurderes videre, at opstemningen og en vandindvinding ikke vil påvirke de øvrige kvalitetselementer, der udgør miljømålet for vandløbet.

Da målsætningen for smådyr allerede er opfyldt under de eksisterende forhold, vurderes det, at en videreførelse af de eksisterende forhold ikke vil påvirke hverken den nuværende aktuelle miljøtilstand eller de fremtidige muligheder for at fastholde opfyldelse af miljømålet.

På tilsvarende vis vurderes, at den aktuelle miljøtilstand eller mulighederne for at sikre en fremtidig målopfyldelse for hhv. vandplanter og bentiske alger i vandområderne op- og nedstrøms opstemningen ikke påvirkes negativt ved opretholdelse af opstemningen ved en fornyet tilladelse til vandindvinding. Det begrundes med, at tilstedeværelsen af vandplanter og bentiske alger ikke er påvirket af opstemningsanlægget eller af en lokal vandindvinding, idet arterne ikke har behov for at vandre i vandsystemet.

På de strækninger som er stuvningspåvirket af opstemningsanlæggene, og hvor der er dannet møllesøer, kan det stillestående vand lokalt have indvirkning på plantesammensætningen. Imidlertid vurderes det, at der alene er tale om korte strækninger i vandområderne, hvor der vil være stuvningspåvirkede strækninger, når der etableres omløbsstryg uden om opstemningerne og møllesøerne, så det vil være strygene i fremtiden, der udgør del af vandområderne og ikke længere strækningerne, hvor søflader og opstemninger indgår.

Endelig vurderes det, at der ved vandindvindingen til turbinedrift ikke tilføres stoffer eller skabes temperaturstigninger, som kan have negativ indvirkning på de bentiske alger og vandplanter miljøtilstand.

Udover vurderinger af ansøgningen om vandindvinding på hovedparten af vandføringen, ønsker Vejle Kommune, at indeværende rapport også omfatter en vurdering af påvirkningerne i det tilfælde hvor vandindvindingen maksimalt omfatter 50 % af Q_{min} . Begrundelsen for dette er kriteriebekendtgørelsens bestemmelser for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering sammenholdt med indsatsbekendtgørelsens bestemmelser om at myndighederne ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre tilstandsforringelse eller hvis fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder.

7.1.2 Vurdering af om der kan gives tilladelse til vandindvindinger med maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen (maksimalt 50 % Q_{min})

Ved indvinding af maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen ved eksisterende opstemningsanlæg vurderes det, at det ikke isoleret set er mængden af vand, der anvendes til turbinedrift, som har indvirkning på kvalitetselementet fisk, der udgør miljømålet for vandløbet. Det afgørende for manglende målopfyldelse i vandområdet opstrøms, er tilstedeværelsen af opstemningen ved Hopballe Mølle.

Da opstemningen opretholdes ved en vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimum vurderes det, at opstemningen fortsat vil være en kontinuitetsbarriere i vandløbet og vil dermed fungere som en hindring af den frie passage for især fisk men også for de arter af smådyr, som udviser vandringsadfærd igennem deres livscyklus.

Hvis der igennem realisering af indsatsen i genbesøget af vandplanen sikres passage ved lokaliteten, hvor der opretholdes en turbinedrift med et vandindtag på maksimalt 50 % Q_{min} , vurderes det, at der kan skabes

passageforhold for fisk og smådyr uden opstemning og Møllesøen, således at anlægget ikke forhindrer målopfyldelse i vandområdet opstrøms møllen. Det forudsættes dog, at faunapassagen (et nyt åforløb) etableres udenom både opstemningen og Møllesøen, og det ligeledes sikres, at der ikke kan ske fejlvandring ind til sø og turbine ved hhv. op- og nedstrøms vandring.

Det vurderes, som tilfældet er ved indtag af hovedparten af vandføringen, at et maksimalt vandindtag på 50 % Q_{min} ikke har indvirkning på den aktuelle miljøtilstand eller mulighederne for at sikre en fremtidig målopfyldelse for hhv. vandplanter og bentiske alger i vandområderne op- og nedstrøms opstemningen. Begrundelsen herfor er identisk med begrundelsen ved indtag af hele vandføringen, jf. afsnittet ovenfor.

Samlet set vurderes det, at vandindvinding på maksimalt 50 % af Q_{min} til turbinedrift og det dertilhørende opstemningsanlæg vil fungere som kontinuitetsbarriere i vandløbet og dermed hindrer målopfyldelsen om samlet god økologisk tilstand i Grejs Å. Etableringen af en faunapassage vil fjerne kontinuitetsbarrieren i vandløbet og vandindvindingen til turbinedrift på maksimalt 50% vil i dette tilfælde ikke hindre målopfyldelsen. Etableringen af faunapassage og vandindvinding beskrives og vurderes yderligere under kumulative forhold, afsnit 7.1.3.

7.1.3 Kumulative forhold

I dette kapitel vurderes den kumulative effekt af turbinedriften med dertilhørende anlæg ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding og andre kendte planer og projekter.

Eventuelle kumulative effekter vurderes i forhold de miljømål, der er opsat for vandområderne i Grejs Å i statens vandplan 2021-2027.

Kumulative effekter kan enten bestå af en forstærket påvirkning af en given miljøkomponent (f.eks. vandindvinding) eller mere komplekse effekter, hvor samspillet mellem forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Dette projekt er blevet sammenholdt med de øvrige kendte planer og projekter, som er beskrevet under kapitel 4.1.3.

Miljøministeriet har genbesøgt vandområdeplanernes indsatser og resultatet af genbesøget er en supplerende vandplan. I genbesøget for VP3II er der fastsat en indsats til fjernelse af spærringen ved Hopballe Mølle.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen har Miljø- og Fødevareklagenævnet i en afgørelse fra 2004 konkluderet, at kravet om vurdering af eventuelle påvirkninger som følge af en plan eller et projekt derfor også gælder i forhold til foreslåede ændringer i udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område, selv om forslaget om justering af udpegningsgrundlag endnu ikke er endeligt besluttet.

Der er ikke som grundlag for denne vurdering fundet holdepunkter, der indikerer, at denne opsættende retsvirkning for endnu ikke endelig besluttede planer i relation til international miljølovgivning ikke gælder for vandplaner, der er i høring.

Rådgiver har derfor valgt at inddrage høringsmaterialet for VP3II genbesøget i forhold til, at der foreligger et indsatskrav til fjernelse af spærringen ved Hopballe Mølle. Jf. den tidligere forundersøgelse og detailprojektering af projektet, *En faunapassage ved Hopballe Mølle*, vurderes projektet at være indenfor rammerne af den gældende kriteriebekendtgørelse, hvor det er maksimalt 50 % af vandføringen, som udnyttes.

Det vurderes i den forbindelse, at en fornyet vandindvindingstilladelse til turbinedrift med anvendelse af hovedparten af vandføringen vil stride imod muligheden for målopfyldelse jf. vandplanerne, idet forudsætningen for vandindvindingen er opretholdelse af et opstemningsanlæg, der ødelægger kontinuiteten i vandløbet. Et vandindtag på hovedparten af vandføring vil betyde, at der ikke ledes vand til vandløbet til sikring af passage, hvorved der vil være et kontinuitetsbrud.

Det vurderes videre, at en opretholdelse af opstemningen med etablering af en faunapassage uden om opstemning og møllesøen samtidig med, at der alene meddeles tilladelse til et vandindtag til turbinedrift på maksimalt 50 % Q_{min} vil kunne opfylde vandplanens krav om kontinuitet og faunapassage. Det vurderes, at et sådan tiltag vil kunne sikre både opretholdelse af eksisterende miljøtilstand for kvalitetselementerne, der udgør miljømålet samt ikke forhindre målopfyldelse i fremtiden for fisk opstrøms opstemningen.

7.2 Konklusion af vandrammedirektivsvurdering

Samlet set vurderes det, at meddelelse om tilladelse til vandindvinding af både hovedparten af vandføringen og til maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen samtidig med, at opstemningen ved Hopballe Mølle opretholdes, vil være i strid med vandplanens krav til kontinuitet i vandløbene. Endvidere vurderes det, at der ved opretholdelse af opstemningerne med negativ påvirkning af migration af ørred imellem gyde- og opvækstlokaliteterne og havet er risiko for, at der ikke kan sikres målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

Det vurderes, at det ikke vil stride imod vandplanen 2021-2027 og genbesøget af planen, at der meddeles tilladelse til indvinding af maksimalt 50 % Q_{min} af vandføringen til turbinedrift samtidig med, at vandplanens indsatskrav om sikring af faunapassage uden om opstemning og søer realiseres. Det vil således ikke påvirke den aktuelle miljøtilstand negativt eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

8 Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Formålet med væsentlighedsvurderingen er at vurdere, om indeværende projekt kan påvirke Natura 2000-områdernes integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der skal foretages en efterfølgende konsekvensvurdering.

Væsentlighedsvurderingen skal omfatte en vurdering af påvirkningerne ved meddelelse om vandindvindingstilladelser til hovedparten af vandføringen ved turbiner og dertilhørende anlæg, som beskrevet i afsnit 3 og 4. Derudover vurderes påvirkningerne med reduceret vandindvinding, med et vandindtag på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i vandløbet ved turbinerne.

Vurderingerne efter habitatdirektivet skal foretages for hver af de 5 ansøgte vandindvindingstilladelser, med dertilhørende opstemningsanlæg og kumulative effekter mellem de 5 projekter, se Bilag 1.

Væsentlighedsvurderingen gennemføres for de habitatnaturtyper og arter, som kan være følsomme overfor potentielle påvirkninger fra vandindvindingerne ved turbinerne, jf. Habitatvejledningen /14/.

Afgrænsningen af habitatnaturtyper og arter for Natura 2000-området N81 ved Grejs Å findes i afsnit 5.1.1.

8.1 Grejs Å Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal

8.1.1 Væsentlighedsvurdering af vandindvindingstilladelser

Habitatnaturtyper

Kildevæld* (7220)

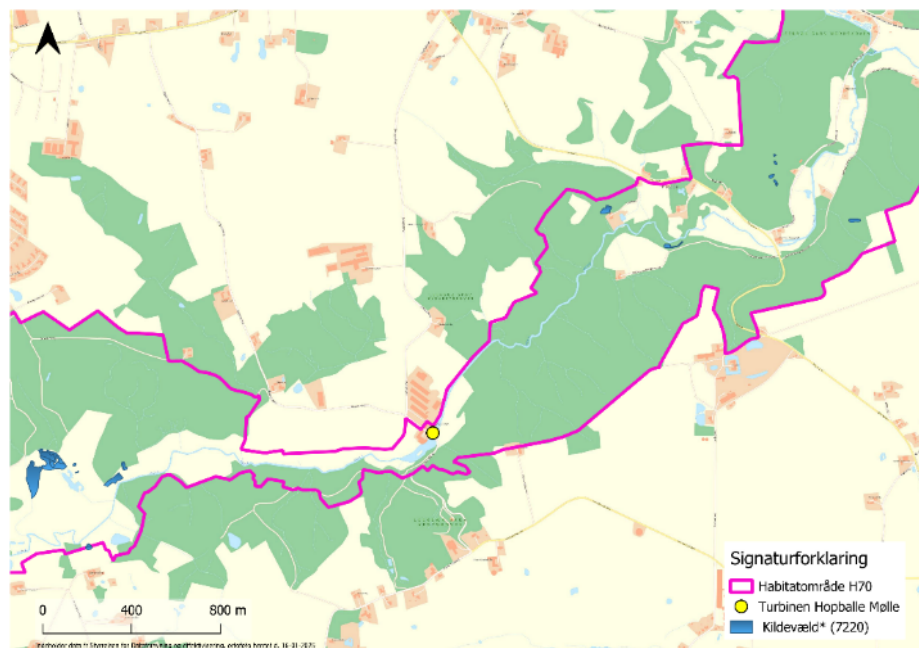
Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Kildevæld* (7220) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Kildevæld indenfor området /30/.

I forhold til indeværende projekt, kan denne naturtype potentielt blive påvirket af ændringer i de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt. I Habitatområde H70 findes Kildevæld* (7220) både ca. 1,5 km opstrøms og nedstrøms Hopballe Mølle, se Figur 22.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Kildevæld* (7220). Dette begrundes med, at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne, hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms

opstemningsbygværket. Dette skyldes at vandet, som udnyttes til turbinedriften, ledes direkte tilbage i Grejs Å umiddelbart efter turbinens tilhørende anlæg og dermed ikke ændrer de hydrologiske forhold i områder hvor Kildevæld (7220) findes. Desuden indebærer projektet ikke en fysisk fjernelse af opstemningsanlægget, hvorfor opstuvningszonen vil forblive uændret.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 22: Udbredelsen af habitatnaturtype Kildevæld* (7220) i nærheden af Hopballe Mølle (spærring nr. 1) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS).

Rigkær (7230)

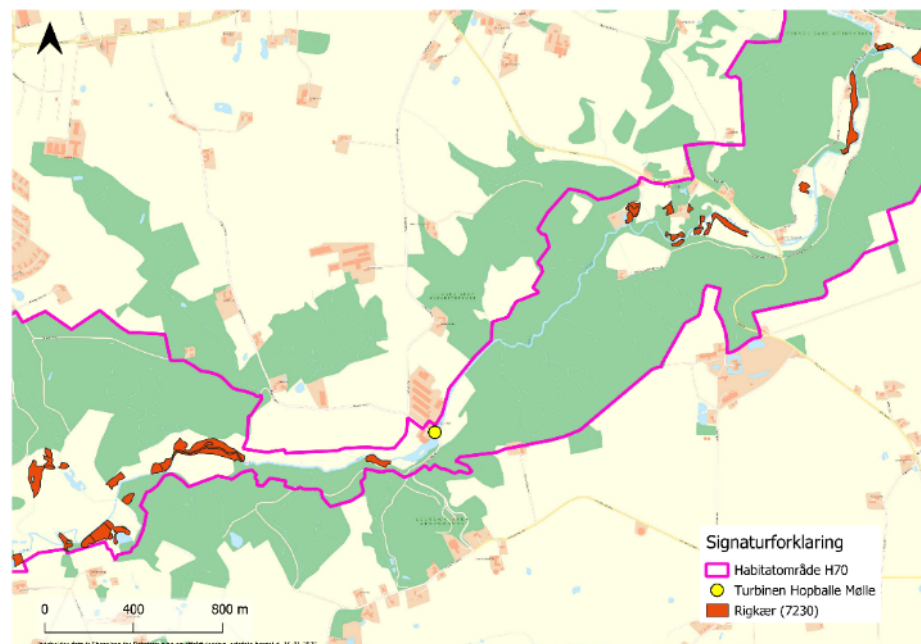
Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret, da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Rigkær (7230) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold.

Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Rigkær (7230) indenfor området /30/.

I forhold til indeværende projekt kan denne naturtype potentielt blive påvirket af ændringer i de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt. I Habitatområde H70 findes Rigkær (7230) ca. 1,5 km nedstrøms Hopballe Mølle og lige opstrøms den næringsrige sø ved Hopballe Mølle, se Figur 23.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Riggkær (7230). Dette begrundes med, at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes at vandet, som udnyttes til turbinedriften, ledes direkte tilbage i Grejs Å umiddelbart efter turbinens tilhørende anlæg og dermed ikke ændrer de hydrologiske forhold i områder, hvor Riggkær (7230) findes. Desuden indebærer projektet ikke en fysisk fjernelse af opstemningsanlægget, hvorfor opstuvningszonen vil forblive uændret.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 23: Udbredelsen af habitatnaturtype Riggkær (7230) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS)

Hængesæk (7140)

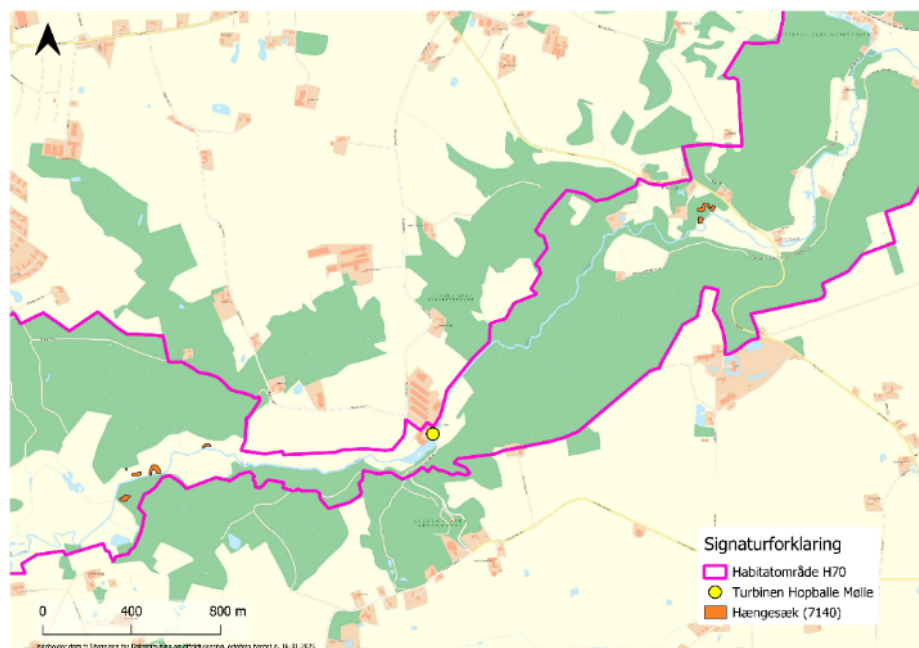
Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Hængesæk (7230) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Hængesæk (7230) indenfor området /30/.

I forhold til indeværende projekt, kan denne naturtype potentielt blive påvirket af ændringer i de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt. I Habitatområde H70 findes Hængesæk (7140) godt 1,5 km nedstrøms og 1 km opstrøms Hopballe Mølle, se Figur 24.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Hængesæk (7230).

Dette begrundes med at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes, at vandet, som udnyttes til turbinedriften, ledes direkte tilbage i Grejs Å umiddelbart efter turbinens tilhørende anlæg og dermed ikke ændrer de hydrologiske forhold i områder, hvor Hængesæk (7230) findes. Desuden indebærer projektet ikke en fysisk fjernelse af opstemningsanlægget, hvorfor opstuvningszonen vil forblive uændret.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 24: Udbredelsen af habitatnaturtype Hængesæk (7140) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS).

Kalkoverdrev (6210)

Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for

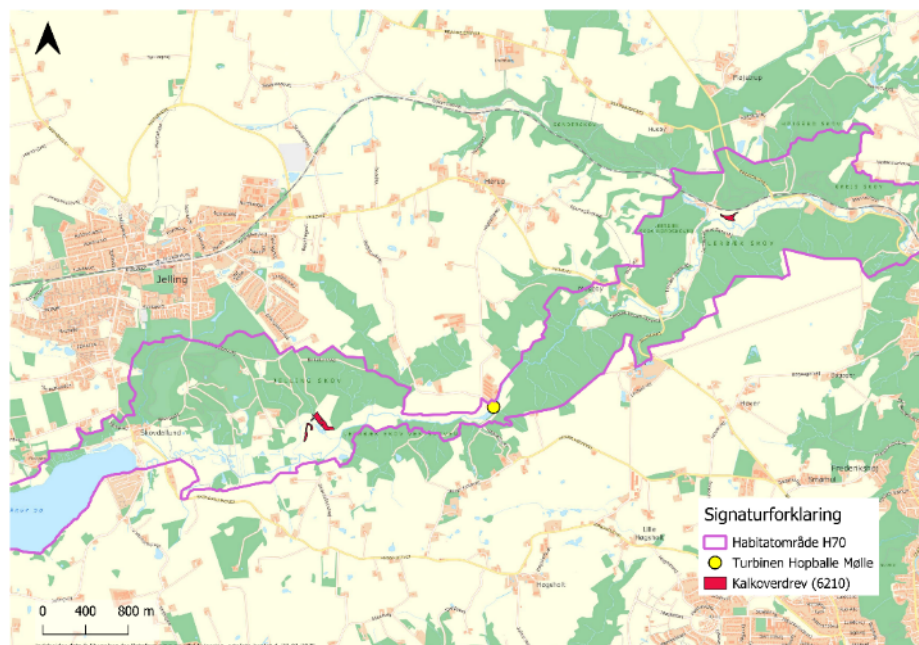
Kalkoverdrev (6210) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold.

Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Kalkoverdrev (6210) indenfor området /30/.

I forhold til indeværende projekt kan denne naturtype potentielt blive påvirket af ændringer i de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt. I Habitatområde H70 findes Kalkoverdrev (6210) ca. 3,5 km nedstrøms og 1,5 km opstrøms Hopballe Mølle, se Figur 24.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Kalkoverdrev (6210). Dette begrundes med at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes, at vandet, som udnyttes til turbinedriften, ledes direkte tilbage i Grejs Å umiddelbart efter turbinens tilhørende anlæg og dermed ikke ændrer de hydrologiske forhold i områder hvor Kalkoverdrev (6210) findes. Desuden indebærer projektet ikke en fysisk fjernelse af opstemningsanlægget, hvorfor opstuvningszonen vil forblive uændret.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 25: Udbredelsen af habitatnaturtype Kalkoverdrev (6210) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS).

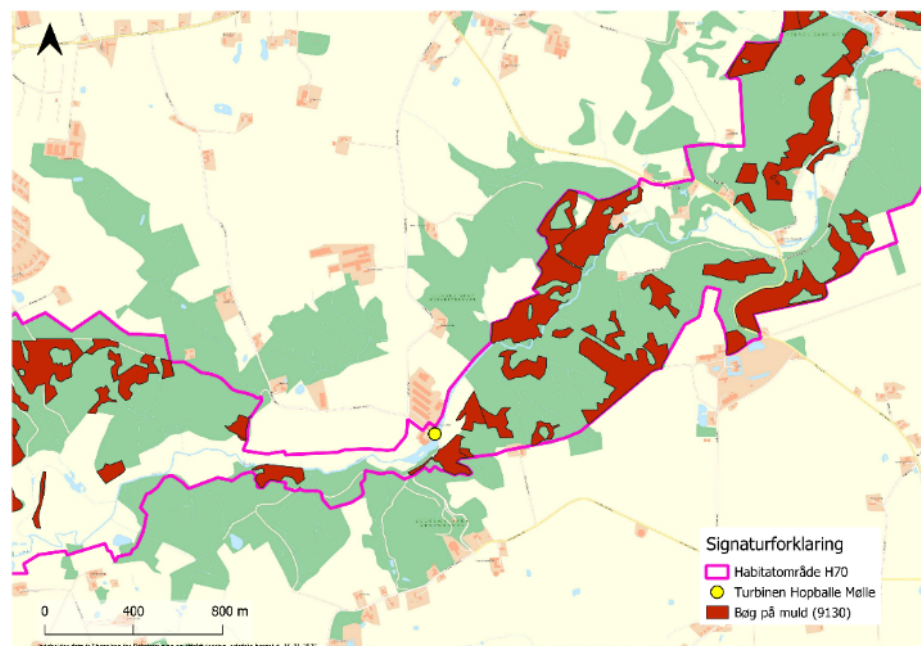
Bøg på muld (9130)

Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Bøg på muld (9130) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Bøg på muld (9130) indenfor området /30/.

Denne habitatnaturtype findes på områder, hvor jordbunden er domineret af muldjord og hvor jorden samtidig ikke er hverken sur eller meget kalkrig. Bøg på muld (9130) er registreret mange steder indenfor habitatområde H70 og findes bl.a. sydøst for turbinebygværket ved Hopballe Mølle, se Figur 26. I området omkring søen opstrøms opstemningen ved Hopballe Mølle, er udbredelsen af Bøg på muld (9130) begrænset til den sydøstlige side af Hopballevej.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for denne habitatnaturtype. Dette begrundes med at projektet hverken påvirker de hydrologiske forhold, jordbundsforholdene eller arealforekomsten, på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 26: Udbredelsen af habitatnaturtype Bøg på muld (9130) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS)

Elle- og askeskov* (91E0)

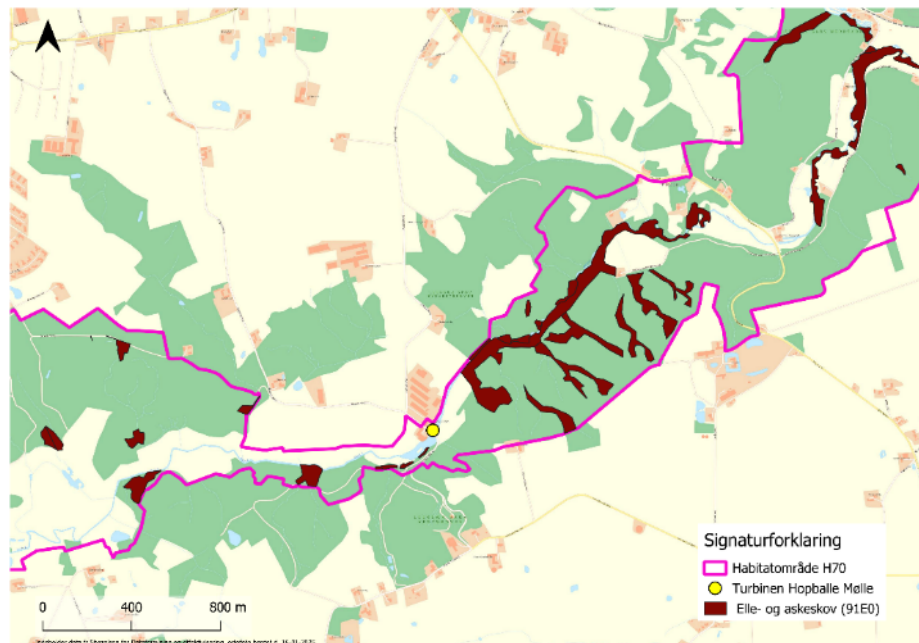
Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegningsstidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Elle- og askeskov* (91E0) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold.

Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Elle- og askeskov* (91E0) indenfor området /30/.

Denne habitatnaturtype afhænger af de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt, og kan derfor potentielt blive påvirket af hydrologiske ændringer i disse områder. Elle- og askeskov findes på våde eller fugtige arealer i nærheden af vandløb, eller hvor der findes anden vandbevægelse. Elle- og askeskov* (91E0) er en prioriteret naturtype i EU og prioriteres derudover højt indenfor habitatområde H70, da der biogeografisk set findes store forekomster af denne habitatnaturtype /16/. I området omkring den opstemmede sø ved Hopballe Mølle, findes der kortlægninger af Elle- og askeskov både opstrøms søen og lige syd for søen, se Figur 27.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Elle- og askeskov* (91E0). Dette begrundes med at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes at vandet, som udnyttes til turbinedriften, ledes direkte tilbage i Grejs Å umiddelbart efter turbinens tilhørende anlæg og dermed ikke ændrer de hydrologiske forhold i områder hvor Elle- og askeskov* (91E0) findes. Desuden indebærer projektet ikke en fysisk fjernelse af opstemningsanlægget, hvorfor opstuvningszonen vil forblive uændret.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 27: Udbredelsen af habitatnaturtype Elle- og askeskov (91E0) i nærheden af Hopballe Mølle (spærring nr. 1) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS)

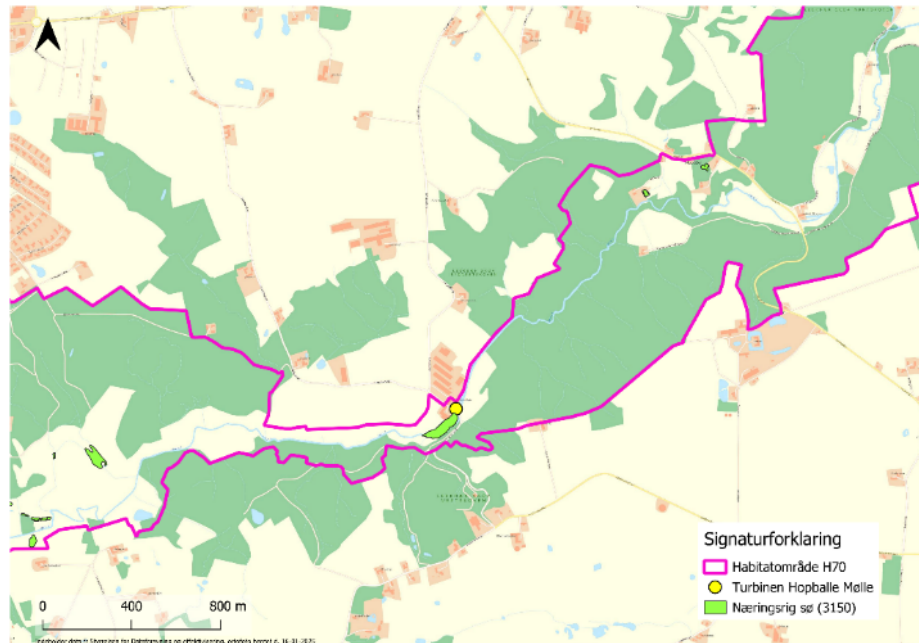
Næringsrig sø (3150)

Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Næringsrig sø (3150) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Kriterierne for gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau og dermed områdets bevaringsmålsætninger er, at der findes en stabil eller stigende forekomst af Næringsrig sø (3150) indenfor området /30/.

Der findes flere kortlægninger af Næringsrig sø indenfor Natura 2000-området. I forhold til indeværende projekt, kan denne habitatnaturtype potentielt blive påvirket af ændringer i de hydrologiske forhold eller opstemningsanlæg på de lokaliteter, hvor den er udbredt. Den eneste forekomst af Næringsrig sø (3150), som potentielt kan blive påvirket er den næringsrige sø, som er udpeget lige ved Hopballe Mølle, se Figur 28. Denne næringsrige sø er opstået som følge af opstemningen af Grejs Å inden udpegningen af Natura 2000-området.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Næringsrig sø (3150). Dette begrundes med, at de hydrologiske forhold vil være uændrede både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes at projektet ikke indebærer en fysisk fjernelse af opstemningsbygværket, hvorved opstuvningszonen og de hydrologiske forhold vil være uændrede, uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 28: Udbredelsen af habitatnaturtype Næringsrig sø (3150) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS)

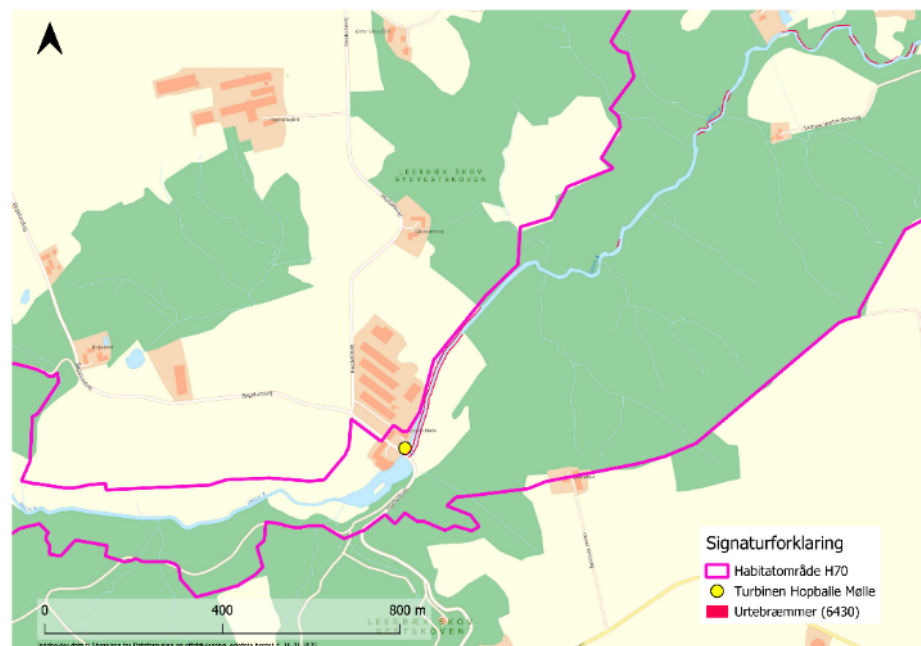
Urtebræmmer (6430)

Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegnings tidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Urtebræmmer (6430) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Bevaringsstatussen for Urtebræmmer (6430) afhænger af en række parametre, herunder arealudbredelsen, afgræsning og naturlig hydrologi, hvor kriterierne er, at disse parametre er stabile eller stigende /30/.

Denne habitatnaturtype er afhængig af uafgræssede vandløbsbræmmer, hvor der findes urtevegetation og som ikke er skovdækket. Denne habitatnaturtype er defineret til at være en smal bræmme langs vandløb, hvorfor tilstedeværelsen af denne naturtype kræver vandløb. Urtebræmmer (6430) afhænger dermed af de hydrologiske forhold på de lokaliteter, hvor den er udbredt, og kan derfor potentielt blive påvirket af hydrologiske ændringer i disse områder. I Habitatområde H70 findes Urtebræmmer (6430) lige nedstrøms opstemningsbygværket ved Hopballe Mølle, men er fraværende i Grejs Å opstrøms Hopballe Mølle, se Figur 29.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes ikke til at have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Urtebræmmer (6430). Dette begrundes med at de hydrologiske forhold vil være uændrede på lokaliteterne hvor denne habitatnaturtype findes både opstrøms og nedstrøms opstemningsbygværket. Dette skyldes, at de hydrologiske forhold ikke ændres på strækningerne hvor Urtebræmmer (6430) findes.

Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag påvirkes derfor hverken af vandindvindingen til turbinedrift eller det dertilhørende opstemningsanlæg ved Hopballe Mølle.

Figur 29: Udbredelsen af habitatnaturtype Urtebræmmer (6430) i nærheden af Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) (Kilde: Arealinformation og MiljøGIS)

Vandløb (3260)

Natura 2000-området N81 er udpeget ud fra de forhold, som fandtes i området på udpegningsstidspunktet. Området er udpeget for at beskytte og sikre forskellige dele af naturen og den biologiske mangfoldighed, ved at fastholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget. Hopballe Mølle og dertilhørende opstemningsanlæg i Grejs Å var etableret da Natura 2000-området blev udpeget. Bevaringsmålsætningerne om stabil forekomst eller fremgang for Vandløb (3260) blev derfor udpeget på baggrund af de eksisterende forhold. Bevaringsstatussen for Vandløb (3260) afhænger af en række parametre, herunder arealudbredelsen, naturlig dynamik og vandføring, hvor bevaringsmålsætningen er, at disse parametre er stabile eller stigende /30/.

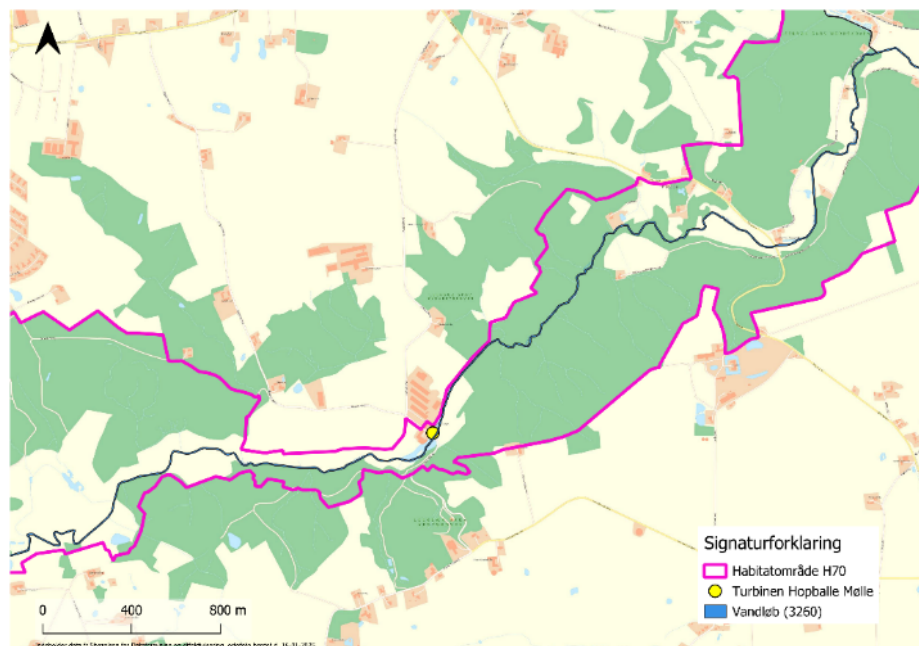
Vandløb (3260) er en habitatnaturtype, som består af vandløb med flydende eller neddykket vegetation af karplanter, mosser eller kransnålalger. Typisk vil forekomsten af habitatnaturtype 3260 være på udpegningsgrundlaget for et givet Natura 2000-område. I NOVANA-programmet er vandløbsnaturtypen

kortlagt i vandløb i de habitatområder, hvor naturtyperne indgår i de pågældende områders udpegningsgrundlag.

Ifølge den reviderede basisanalyse 2022-2027, er denne habitatnaturtype udpeget i Grejs Å /15/. Ved Hopballe Mølle er Vandløb (3260) kortlagt til at løbe igennem den opstemmede sø, forbi Hopballe Mølle og videre øst på i habitatområdet, se Figur 30.

Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift og naturtypen vandløb (3260) ved Hopballe Mølle vurderes i afsnit 7.1.1, da naturtypen vandløb jf. Natura 2000-planen /16/ skal vurderes på baggrund af målsætningerne i de gældende vandområdeplaner 2021-2027.

Det kan derfor ikke afvises, at opstemningsanlægget eller vandindvinding af hovedparten af vandføringen kan have en væsentlig negativ påvirkning på fisk (økologisk parameter fra vandområdeplanerne 2021-2027) og parametrene for bevaringsstatus af vandløb. Der foretages derfor en Natura 2000-konsekvensvurdering, hvor det vurderes, om konsekvenserne vil skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger for vandløb.

Figur 30: Udbredelsen af habitatnaturtype Vandløb (3260) i nærheden af Hopballe Mølle (spærring nr. 1) (Kilde: Naturdatabasen)

Habitatarter

Bæklampret (1096):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Bæklampret, beskrevet i kapitel 5.1.3.

På baggrund af registreringer og besigtigelse af området, vurderes det sandsynligt, at turbinedriften med det dertilhørende bygværk udgør en spærring, som forhindrer gydevandring af Bæklampretter til og fra egnede

gydepladser og levesteder nedstrøms Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*), til potentielle og egnede levesteder og gydepladser opstrøms Hopballe Mølle.

Det kan derfor ikke afvises, at opstemningsanlægget har en væsentlig negativ påvirkning på bevaringsstatussen for Bæklampret. Der foretages derfor en Natura 2000-konsekvensvurdering, hvor det vurderes, om konsekvenserne vil skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger.

Skæv vindelsnegl (1014):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Skæv vindelsnegl, beskrevet i kapitel 5.1.3.

Natura 2000-områdets overordnede målsætning er, at området fremstår som et sammenhængende varieret naturområde, hvor de små søer, vandløb og omgivende naturtyper sikres som gode levesteder for Skæv vindelsnegl /16/. Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) vurderes hverken til at have en væsentlig positiv eller væsentlig negativ påvirkning på den stærkt ugunstige bevaringsstatus eller artens positive udviklingstendens. Dette begrundes med, at de hydrologiske forhold og potentielle levesteder vil være uændrede, uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej. Da indeværende projekt ikke indebærer en fysisk fjernelse af opstemningsbygværket vil opstuvningszonen og de fugtige områder omkring den opstemmede sø ved Hopballe Mølle forblive uændrede.

Det kan dermed afvises, at Skæv vindelsnegls bevaringsstatus og levesteder påvirkes væsentligt ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle.

Odder (1355):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Odder, beskrevet i kapitel 5.1.4

Natura 2000-områdets overordnede målsætning er, at sikre gode levesteder for Odder og at området fremstår som et sammenhængende, varieret naturområde, med små søer, vandløb og omgivende naturtyper /16/. Derudover skal området bidrage til gunstig bevaringsstatus af Odder på biogeografisk niveau og forekomst samt udbredelse af levestederne skal være stabile eller i fremgang /16/. Meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*), vurderes ikke til at have væsentlige påvirkninger på hverken Natura 2000-områdets integritet, bevaringsmålsætninger eller bevaringsstatussen for udpegningsarten Odder, i Natura 2000-område N81. Dette begrundes med, at hverken vandindvindingen eller opstemningsbygværket påvirker nogle af kriterierne for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Odder i Natura 2000-området. Alle parametrene om bestandsstørrelse, levested og levestedets størrelse vil være stabile, uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej /30/. Dermed vil den nuværende gunstige bevaringsstatus og stabile forekomst i Natura 2000-området ikke blive påvirket væsentligt af indeværende projekt. Forskellen på hvorledes vandet ledes igennem opstemningsanlægget ved tilladelse til vandindvinding af alt vandet i forhold til vandets vej, hvor der

ikke gives tilladelse til vandindvinding, vurderes som ubetydelig for Odderen efter besigtigelse af områderne, se afsnit 4.1.2.

Odderen er optaget på habitatdirektivets bilag IV, litra a), hvorfor der ikke kan gives tilladelse til projekter, som beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder for denne art. Myndigheden kan dog i særlige tilfælde fravige denne beskyttelse. Baseret på besigtigelse af området og registrerede forekomster af Oddere i området omkring Hopballe Mølle, vurderes området som et sandsynligt levested for denne art, se afsnit 5.1.4. Det vurderes hverken, at vandindvindingstilladelsen eller opstemningsanlægget ved Hopballe Mølle ødelægger eller beskadiger potentielle yngle- og rasteområder for Odderen. Dette begrundes med, at faktorerne som har en afgørende betydning for Odderens valg af ynglelokaliteter og rasteområder ikke ændres af projektet, da der ikke foretages fysiske ændringer eller fjernelse af opstemningsanlægget. Faktorerne, som spiller en rolle i forhold til Odderens valg af yngleområder, indebærer stabil føderesurse, lav forstyrrelsesgrad og gode muligheder for at søge skjul.

Da indeværende projekt ikke indebærer fjernelse af opstemningsanlægget, vil både de hydrologiske forhold og føderessourcen ved Hopballe Mølle være de samme, uanset om der gives tilladelse til vandindvinding eller ej. Den lille forskel i hvorledes vandet løber igennem opstemningsanlægget vurderes ikke til at påvirke Odderens yngle- eller rasteområde. Ligeledes vurderes odderens rastelokaliteter ikke til at blive beskadiget eller ødelagt ved vandindvindingstilladelsen. Dette begrundes med, at odderen benytter vegetation i nærheden af vandløb og søer, som rasteområder. Indeværende projekt omfatter ikke ændringer af vegetationen og potentielle rasteområder for Odderen.

Odderen er ligeledes beskyttet efter artfredningsbekendtgørelsen /3/, hvorfor de er beskyttet mod forsætligt fangstdrab, forsætlig forstyrrelse, opbevaring og transport. I indeværende projekt foretages der ikke fysiske ændringer, anlægsarbejder eller andet, som kan påvirke beskyttelsen efter artfredningsbekendtgørelsen.

Det kan dermed afvises, at Odderens bevaringsstatus, raste- og ynglelokaliteter påvirkes ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle.

Stor Vandsalamander (1166):

Væsentlighedsvurderingen foretages på baggrund af forholdene for Stor Vandsalamander, beskrevet i kapitel 5.1.4

Stor Vandsalamander har svære levestedsbetingelser i søer og vandhuller, som enten er udsat for eutrofiering, gennemstrømning af vand hvorved den nødvendige vandtemperatur ikke opnås og hvor der lever fisk. På baggrund af levestedskortlægningen, eksisterende databaseregistreringer af artsfund, og besigtigelse af den næringsrige sø ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*), vurderes det usandsynligt, at Stor Vandsalamander benytter denne sø som yngleområde.

Stor Vandsalamander opholder sig på land størstedelen af deres liv, hvor de benytter skovområder, rådne træstammer, døde blade og musehuller som rasteområder /24/. Stor Vandsalamander benytter oftest rasteområder i nærheden af deres ynglevandhuller, som rasteområder, hvor 95% af alle individer opholder sig indenfor 63 m fra ynglevandhullet /25/. Enkelte individer kan i sjældne tilfælde vandre længere end 1 km fra ynglevandhullet. I dette Natura 2000-område er der knap 1,5 km. fra Hopballe Mølle til det nærmeste levestedskortlagte vandhul. På arealerne mellem de nærmeste levestedsvandhuller og Hopballe Mølle, findes der udbredt skov, som Stor Vandsalamander kan benytte som rasteområde. Det vurderes derfor usandsynligt, at Stor Vandsalamander vil benytte området omkring Hopballe Mølle som rasteområde, både under de eksisterende forhold og under referencescenariet.

Natura 2000-områdets overordnede målsætning er, at området fremstår som et sammenhængende, varieret naturområde, hvor de små søer, vandløb og omgivende naturtyper sikres for Stor Vandsalamander /16/. Vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle vurderes hverken til at have en væsentlig positiv eller væsentlig negativ påvirkning på den moderat ugunstige bevaringsstatus eller artens fremgang i udviklingstendens. Dette begrundes med at vandindvindingstilladelsen til turbinedrift ved Hopballe Mølle ikke påvirker områder, hvor levestedbetingelserne for Stor Vandsalamander er opfyldte.

Stor Vandsalamander er optaget på habitatdirektivets bilag IV, litra a), hvorfor der ikke kan gives tilladelse til projekter, som beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder for denne art. Myndigheden kan dog i særlige tilfælde fravige denne beskyttelse. Det vurderes, at vandindvindingstilladelsen til turbinedriften og dertilhørende bygværk hverken ødelægger eller beskadiger potentielle yngle- og rasteområder for Stor Vandsalamander. Dette begrundes med, at området omkring Hopballe Mølle, som potentielt kan påvirkes af indeværende projekt, hverken opfylder betingelserne for potentielle yngleområder eller besidder sandsynlige rasteområder for Stor Vandsalamander.

Stor Vandsalamander er ligeledes beskyttet efter artfredningsbekendtgørelsen /3/, hvorfor de er beskyttet mod forsætligt fangstdrab, forsætlig forstyrrelse, opbevaring og transport. I indeværende projekt foretages der ikke fysiske ændringer, anlægsarbejder eller andet, som kan påvirke beskyttelsen af denne art efter artfredningsbekendtgørelsen.

Det kan dermed afvises, at bevaringsstatus, raste- og ynglelokaliteter for Stor Vandsalamander påvirkes negativt ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle.

8.1.2 Væsentlighedsvurdering ved maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen

Vejle Kommune ønsker pba. kriteriebekendtgørelsen /36/, at der foretages en Natura 2000-væsentlighedsvurdering for den situation, hvor vandindvindingstilladelserne til turbinedrift udelukkende tillader maksimalt

50% af medianminimumsvandføringen. I denne situation vil forholdene omkring turbinen, opstemningsanlægget og den dertilhørende næringsrige sø ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) forblive uændrede, med undtagelse af at noget af vandet fra den næringsrige sø ledes gennem turbinen og derefter tilbage i Grejs Å, mens det resterende vand ledes forbi turbinen og videre ned i Grejs Å.

Væsentlighedsvurderingerne for vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen, vil være enslydende med vurderingerne foretaget for vandindvinding af hovedparten af vandet, som beskrevet i kapitel 8.1.1. Begrundelsen for de enslydende vurderinger er, at de hydrologiske forhold og potentielle påvirkninger på områdets integritet, bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag vil være de samme uanset om vandet fra den næringsrige sø ledes gennem turbinen ved Hopballe Mølle og derefter tilbage i Grejs Å eller gennem opstemningsanlægget og videre ned i Grejs Å.

Naturtypen vandløb jf. Natura 2000-planen /16/ er vurderet på baggrund af målsætningerne i de gældende vandområdeplaner. Denne vurdering er foretaget i afsnit 7.1.2, hvor det konkluderes, at en vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen påvirker muligheden for opnåelse af miljømålet i Grejs Å jf. indsatsbekendtgørelsen. Det kan derfor ikke afvises, at opstemningsanlægget eller vandindvinding af 50% af vandføringen kan have en væsentlig negativ påvirkning på fisk (økologisk parameter fra vandområdeplanerne 2021-2027). Der foretages derfor en Natura 2000-konsekvensvurdering, hvor det vurderes, om konsekvenserne vil skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger for vandløb.

Tilsvarende vurderingen for vandindvinding af hovedparten af vandet, kan det ikke afvises, at opstemningsanlægget ved Hopballe Mølle har en væsentlig negativ påvirkning på Bækklampret, hvorfor der foretages en Natura 2000-konsekvensvurdering for denne udpegningsart.

8.1.3 Kumulative forhold

I genbesøget af statens vandplaner VP3II, er spærringen ved Hopballe Mølle registreret med en indsats om fjernelse af fysisk spærring. De kumulative forhold mellem indeværende projekt og vandplanen, er vurderet i afsnit 7.1.3. Konklusionen på denne vurdering er, at:

- Meddelelse om tilladelse til vandindvinding på hovedparten af vandføringen, har en negativ indvirkning på mulighederne for at sikre målopfyldelse af kravet om kontinuitet i vandløbet. Det er en forudsætning for vandplanerne og etablering af en faunapassage, at der er tilstedeværelse af vand i vandløbet. Hovedparten af vandføringen kan dermed ikke ledes væk til anden anvendelse, som turbinedrift.
- Etableringen af en faunapassage vil fjerne kontinuitetsbarrieren i vandløbet og vandindvindingen til turbinedrift på maksimalt 50% vil ikke hindre målopfyldelsen.

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandføringen vil i en kumulativ kontekst med faunapassageprojektet forhindre formålet om at skabe fri passage for flora og fauna, samt at skabe kontinuitet af habitatnaturtypen vandløb (3260). I den kumulative kontekst er det alene vandindvindingstilladelsen på hovedparten af medianminimumsvandføringen og det dertilhørende opstemningsanlæg, som kan skade habitatnaturtypen vandløb. Derfor konsekvensvurderes denne vandindvindingstilladelse i afsnit 9.1.2.

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding til turbinedrift på maksimalt 50% af Q_{min}, i en kumulativ kontekst med vandplanerne og faunapassageprojektet, vil hverken hindre målopfyldelsen af Grejs Å eller muligheden for at skabe kontinuitet i vandløbet. Dette skyldes at etableringen af faunapassagen vil fjerne kontinuitetsbarrieren i vandløbet.

Vejle Kommune har ikke kendskab til andre planer eller projekter, som i samspil med indeværende projekt, kan medføre en kumulativ midlertidig eller vedvarende påvirkning på Natura 2000-område N81 og de dertilhørende habitatnaturtyper og udpegningsarter. De øvrige ansøgninger om vandindvindingstilladelser til turbinedrift, findes i Vejle Å og har ikke kumulative effekter med vandindvindingstilladelsen ved Hopballe Mølle.

8.1.4 Konklusion på Natura 2000-væsentlighedsvurderingen for Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal

Tilladelse til både vandindvinding ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 1*) efter ansøgning om hovedparten af vandet og vandindvinding af maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Grejs Å indebærer ikke fysiske eller anlægstekniske ændringer. Meddelelse om vandindvindingstilladelse vil i begge tilfælde være en fortsættelse af de nuværende forhold, med turbinedrift, opstemningsanlæg og tilstedeværelse af den næringsrige sø. Konklusionen på Natura 2000-væsentlighedsvurderingen er, at det ikke kan udelukkes, at de pågældende projekter kan have en væsentlig påvirkning på områdets bevaringsmålsætninger for Bæklampret, samt at vandindvindingerne, kan påvirke muligheden for at opnå målopfyldelse i Grejs Å. Der skal derfor udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering, som vurderer konsekvenserne for Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætningen om gunstig bevaringsstatus for Bæklampret og naturtypen vandløb.

Det konkluderes ligeledes, at bevaringsstatus, raste- og ynglelokaliteter for udpegningsgrundlagets Bilag IV-arter, Odder og Stor Vandsalamander, hverken påvirkes negativt eller positivt ved meddelelse om vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle. Dette gælder både for meddelelse om vandindvindingstilladelse på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen og vandindvinding på hovedparten af vandet i Grejs Å.

Natura 2000-væsentlighedsvurderingen konkluderer, at der ikke findes kumulative forhold, som kan skade arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for dette Natura 2000-område, N81.

9 Natura 2000-konsekvensvurdering

Der skal foretages Natura 2000-konsekvensvurdering, når det ikke kan udelukkes, at projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. For indeværende projektet gælder dette Natura 2000-område N81. Natura 2000-konsekvensvurderingerne skal foretages ud fra det enkelte Natura 2000-områdes bevaringsmålsætninger, som fremgår af Natura 2000-planerne. Konsekvensvurderingen skal forholde sig til om projektet skader udpegningsgrundlaget for det enkelte Natura 2000-område /14/.

9.1 Grejs Å Natura 2000-område N81 – Øvre Grejs Ådal

Konsekvensvurderingen for Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal indeholder beskrivelser af alle relevante påvirkninger, som indeværende projekt har på områdets beskyttelsesinteresser. Natura 2000-områdets beskyttelsesinteresser, som består af udpegningsgrundlagets habitatnaturtyper og dyrearter, er beskrevet i detaljer under afsnit 5.1.

For at kunne udfærdige konsekvensvurderingen, er der taget hensyn til alle dyrearter og habitatnaturtyper fra udpegningsgrundlaget, som først er afgrænset efter sandsynlige påvirkninger fra det pågældende projekt afsnit 5.1.1 og sidenhen væsentlighedsvurderet under afsnit 8.1. For at kunne vurdere om indeværende projekt vil skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger sammenholdes projektets påvirkninger på Bæklampret og vandløb, som udpegningsgrundlagsart og habitatnaturtype, med den pågældende Natura 2000-plan /16/. Projektet vurderes ikke til at have hverken positive eller negative væsentlige påvirkninger på de resterende habitatnaturtyper eller dyrearter fra udpegningsgrundlaget jf. afsnit 5.1 og afsnit 8.1.

9.1.1 Natura 2000-områdets bevaringsmålsætning

Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal er primært karakteriseret ved skovnatur i og omkring Grejs Ådal samt lysåbne eng- og mosearealer ned til åen. Natura 2000-planens målsætning består i at sikre områdets sammenhængende og varierede naturtyper med dertilhørende dyrearter.

Vandløbene skal sikres, som gode levesteder for bl.a. Bæklampret. Områdets økologiske integritet skal sikres ved hensigtsmæssig hydrologi, lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. For arter uden et tilstandsvurderingssystem er områdets mål at bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

Levestedernes tilstand i form af forekomst og udbredelse skal være stabilt eller i fremgang. Ligeledes skal det samlede areal af levestederne være stabilt eller i fremgang /16/.

For habitatnaturtyperne er Natura 2000-planens målsætning at, udpegningsgrundlaget ikke skades herunder især, at arealerne af de enkelte naturtyper er stabile eller i fremgang og at naturtypernes struktur og funktion er til stede /16/. Indenfor området prioriteres en række habitatnaturtyper højt, da de enten optræder med biogeografiske store forekomster eller har en stærk gunstig bevaringsstatus. De konkrete målsætninger, for

habitatnaturtyper uden et tilstandsvurderingssystem, er at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, mens målsætningen for habitatnaturtyperne med et tilstandsvurderingssystem er arealmæssigt bestemt udbredelse i de bedste tilstandsklasser og fremgang mod de bedste tilstandsklasser, hvor tilstanden er dårligere /16/.

9.1.2 Konsekvensvurdering af Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætning ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 3*) efter ansøgning om hovedparten af vandet i Grejs Å indebærer ikke fysiske eller anlægstekniske ændringer. Meddelelse om vandindvindingstilladelse vil i dette tilfælde være en fortsættelse af de nuværende forhold, med turbinedrift, opstemningsanlæg og tilstedeværelse af den næringsrige sø ved Hopballe Mølle.

I indeværende konsekvensvurdering er der taget hensyn til alle dyrearter og habitatnaturtyper fra udpegningsgrundlaget, som kan blive påvirket væsentligt ved projektet, og som potentielt kan skade Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætninger.

Ved en fortsættelse af de nuværende forhold er det udelukkende påvirkninger på bevaringsmålsætningerne for Bæklampret og Vandløb, som potentielt kan lede til skade på områdets integritet.

Natura 2000-områdets integritet er defineret som den samlede sum af områdets økologiske struktur, funktion og de økologiske processer, som gør det muligt at opretholde de levesteder og bestande af arter, som området er udpeget for.

Bæklampret

Indeværende projekt, hvor de nuværende forhold videreføres, vurderes ikke til at skade bevaringsmålsætningerne for Bæklampret, hvis der gives tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å. Dette begrundes med, at en videreførsel af de nuværende forhold, hvor opstemningsanlægget ved Hopballe Mølle fungerer som en spærring for spredningen af Bæklampret fra de nederste områder af Grejs Å til vandløbene opstrøms Hopballe Mølle ikke påvirker Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger om stabile forekomster, tilstande og størrelser af levesteder for Bæklampret. Natura 2000-området vil derfor stadig bidrage til opnåelsen af gunstig bevaringsstatus for Bæklampret på biogeografisk niveau, på samme niveau, som da området blev udpeget. Desuden er det i den seneste reviderede basisanalyse 2022-2027 blevet vurderet, at der findes gode forudsætninger for en bestand af Bæklampret, når artens krav til levesteder holdes op mod områdets mange vandløb. Ligeledes vurderes det, at der ikke findes trusler for artens fortsatte udbredte tilstedeværelse i områdets vandløb /15/. Opstemningsanlægget vurderes til at fungere som spredningsbarriere mellem potentielle levesteder op- og nedstrøms Hopballe Mølle. Denne spredningsbarriere kan potentielt forhindre spredningen af Bæklampret i vandløbssystemet, men påvirkningen er uændret i forhold til tidspunktet, hvor

Natura 2000-området blev udpeget, hvorfor denne ikke skader Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger. Bæklampret lever udelukkende i ferskvand, og de er ikke afhængige af gode passageforhold mellem vandløbene og havet. Der kan derfor godt leve en population af Bæklampretter opstrøms Hopballe Mølle, såfremt der findes både egnede levesteder og gydemuligheder. Vandløbsspærringer behandles i forbindelse med vandområdeplanerne.

Naturtypen Vandløb

Indeværende projekt, hvor de nuværende forhold videreføres, vurderes som værende til skade for integriteten af Natura 2000-område N81 og habitatnaturtypen Vandløb (3260), hvis der gives tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å. Begrundelsen for dette er at habitatnaturtypen Vandløb (3260) skal vurderes efter de opsatte målsætninger med tilknyttede kvalitetslementer i vandområdeplanerne 2021-2027 jf. Natura 2000-planen /16/. I afsnit 7.1.1 er det fastslået, at en indtagning af hovedparten af vandføringen med opretholdelse af opstemningen vil være i strid med vandplanens krav til kontinuitet i vandløbet. Desuden vurderes det, at der vil være risiko for, at miljømålet for kvalitetslementet fisk i vandområderne opstrøms opstemningen ikke kan nås. Det følger heraf, at det vurderes, at der ikke kan sikres gunstig bevaringsstatus for naturtypen vandløb på strækningen. Det betyder, at det ikke kan afvises, at indvinding af hovedparten af vandføringen vil forårsage skade på naturtypen vandløb, og at der derfor er risiko for skade på integriteten af N81.

For de øvrige habitatnaturtyper og udpegningsarter er konklusionen på Natura 2000-konsekvensvurderingen, at hverken Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger skades, hvis der meddeles tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandføringen i Grejs Å, hvorved de eksisterende forhold fortsættes. Der vurderes ikke at være væsentlige positive konsekvenser for naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget, hvis der meddeles tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandføringen.

9.1.3 Konsekvensvurdering af Natura 2000-områdets integritet og bevaringsmålsætning ved meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Grejs Å

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding til turbinedrift ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 3*) på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Grejs Å indebærer ikke fysiske eller anlægstekniske ændringer. Meddelelse om vandindvindingstilladelse vil i dette tilfælde være en fortsættelse af de nuværende forhold, med turbinedrift, opstemningsanlæg, tilstedeværelse af den næringsrige sø, hvor det blot er maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen, som ledes ind i turbinen, mens det resterende vand ledes gennem opstemningsanlægget lige ved siden af turbinen.

Natura 2000-konsekvensvurderingen for meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen, vil

være enslydende med konsekvensvurderingerne foretaget for vandindvinding af hovedparten af vandet, som beskrevet i kapitel 9.1.2. Begrundelsen for de enslydende vurderinger er, at både opstemningsanlægget og vandindvindingen har de samme påvirkninger på Bæklampret og Vandløb (3260), som beskrevet i 9.1.2. Konklusionen er, at meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen og det dertilhørende opstemningsanlæg, vil forårsage skade på habitatnaturtypen vandløb, og at der derfor er risiko for skade på integriteten af N81.

For de øvrige habitatnaturtyper og udpegningsarter er konklusionen på Natura 2000-konsekvensvurderingen, at hverken Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger skades ved indeværende projekt, hvis der meddeles tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen i Grejs Å, hvorved de nuværende forhold fortsættes uændret. Der vurderes ikke at være væsentlige positive konsekvenser for naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget, hvis der meddeles tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen.

9.1.4 Kumulative forhold

Der er efter Natura 2000-konsekvensvurderingen identificeret skadelige påvirkninger på Natura 2000-områdets integritet i form af kontinuitetsbrud på habitatnaturtypen vandløb for både meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen og for meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å. Vejle Kommune har ikke kendskab til andre planer eller projekter, som i samspil med indeværende projekt, kan medføre skadelige påvirkninger på områdets habitatnaturtyper og udpegningsarter. Indeværende projekt vurderes derfor ikke til at medføre hverken kumulativ midlertidig eller vedvarende skade på Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger.

Ifølge genbesøget af vandplanerne VP3II forudsættes det, at der skabes faunapassage ved Hopballe Mølle. Vejle Kommune har tidligere udarbejdet et sådant faunapassageprojekt ved Hopballe Mølle. Faunapassageprojektet vil skabe fri passage i vandløbet og sikre kontinuitet i vandløbet. Samtidigt vil faunapassageprojektet opfylde kravene i vandplanerne om at fjerne den fysiske spærring i vandløbet ved Hopballe Mølle. Det vurderes, at meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen ikke vil forhindre gennemførslen af faunapassageprojektet, som har en positiv påvirkning på kvalitetselementet fisk i vandløbet. Meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen i en kumulativ sammenhæng med realisering af indsatskravet om etablering af faunapassageprojektet ved opstemningsanlægget, vurderes ikke til at forhindre målopfyldelsen i vandområdet ved Hopballe Mølle.

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å, har en negativ indvirkning på mulighederne for at sikre målopfyldelse af kravet om kontinuitet i vandløbet, idet det er en forudsætning for vandplanerne og etablering af en faunapassage, at der er tilstedeværelse af vand i vandløbet. Hovedparten af vandføringen kan dermed ikke ledes væk til anden anvendelse, som turbinedrift.

9.1.5 Konklusion på Natura 2000-konsekvensvurderingen for Natura 2000-område N81, Øvre Grejs Ådal

Tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet og tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen ved Hopballe Mølle (*spærring nr. 3*) indebærer ikke fysiske eller anlægstekniske ændringer. Meddelelse om vandindvindingstilladelse vil i begge tilfælde være en fortsættelse af de nuværende forhold, med turbinedrift, opstemningsanlæg og tilstedeværelse af den næringsrige sø.

Konklusionen på Natura 2000-konsekvensvurderingen er, at både meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen og vandindvinding af hovedparten af vandet i Grejs Å, har negative påvirkninger, som kan medføre skade på Natura 2000-områdets integritet.

Natura 2000-konsekvensvurderingen konkluderer, at der ikke findes kumulative forhold, som kan skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger. Vejle Kommune har udarbejdet et faunapassageprojekt, som kan skabe kontinuitet i vandløbet. Meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet vil hindre gennemførslen af faunapassageprojektet, mens meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen ikke vil forhindre gennemførslen af faunapassageprojektet.

Det vil sige at en vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen ikke skader Natura 2000-områdets integritet, hvis vandløbets fysiske spærring fjernes og der skabes kontinuitet i vandløbet.

10 Samlet konklusion

Det konkluderes, at en ny vandindvindingstilladelse til turbinedrift ved Hopballe Mølle på hovedparten af vandføringen, hvor opstemningsanlægget opretholdes, vil stride imod statens vandplaner 2021-2027, fordi det ikke med omfanget af denne indvinding af vand vil være muligt at sikre målopfyldelse i vandområderne opstrøms.

For vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen konkluderes det, at opstemningerne udgør en kontinuitetsbarriere i vandløbet og hindrer den frie passage for fisk og smådyr. Meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen vil derfor isoleret set stride imod statens vandplan 2021-2027, fordi det ikke med omfanget af denne indvinding af vand vil være muligt at sikre målopfyldelse i vandområderne opstrøms.

Det konkluderes derimod, at det ikke vil stride imod vandplanen 2021-2027 og genbesøget af planen, at der meddeles tilladelse til indvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen til turbinedrift samtidig med, at vandplanens indsatskrav om sikring af faunapassage uden om opstemning og søer realiseres. Det vil ikke påvirke den aktuelle miljøtilstand negativt eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet fisk i de vandområder, der er beliggende opstrøms opstemningerne.

Natura 2000-konsekvensvurderingen for Øvre Grejs Ådal (N81) konkluderer, at både meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet og på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen i Grejs Å, har negative påvirkninger, som kan medføre skade på Natura 2000-områdets integritet.

Natura 2000-konsekvensvurderingen konkluderer yderligere, at der ikke findes kumulative forhold, som kan skade Natura 2000-områdets integritet eller bevaringsmålsætninger. Vejle Kommune har udarbejdet et faunapassageprojekt, som kan skabe kontinuitet i vandløbet. Meddelelse om tilladelse til vandindvinding af hovedparten af vandet vil hindre gennemførslen af faunapassageprojektet, mens meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50% af medianminimumsvandføringen ikke vil.

Meddelelse om tilladelse til vandindvinding på maksimalt 50 % af medianminimumsvandføringen konkluderes dermed ikke til at skade Natura 2000-områdets integritet, hvis den fysiske spærring i vandløbet fjernes, og der derved skabes kontinuitet i vandløbet.

11 Referencer

- /1/ Habitatdirektivet fra 1992. Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.
- /2/ Habitatbekendtgørelsen. Miljøministeriet. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 1098 af 21/08/2023
- /3/ Artfredningsbekendtgørelsen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, BEK nr. 521 af 25/03/2021
- /4/ Vandrammedirektivet fra 2000. EF-Tidende nr. L 327 af 23. december 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger
- /5/ Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning, LBK nr. 126 af 26/01/2017. Miljø- og Ligestillingsministeriet.
- /6/ Indsatsbekendtgørelsen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK nr. 797 af 13/06/2023
- /7/ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>, Miljøstyrelsen, miljøministeriets MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027.
- /8/ Vandløbsregulativ Grejs Å, Fårup Sø – Stokkebroen, Amtsvandløb nr. 12 i Vejle Amt: <https://www.vejle.dk/media/10877/grejs-aa.pdf>
- /9/ Vandløbsregulativer for Vejle Å, Vejle kommune: <https://www.vejle.dk/borger/mit-liv/natur-og-udeliv/biodiversitet-og-naturpleje/naturen-paa-din-ejendom/spoergsmaal-og-svar-om-vandloeb-og-vedligehold/vandloebregulativer/#VejleFjord>
- /10/ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024> Miljøstyrelsen, miljøministeriets MiljøGIS for offentliggørelse af høring for genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027
- /11/ Miljømålsloven. Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder, LBK nr. 692 af 26/05/2023
- /12/ Lov om vandplanlægning. Miljøministeriet. Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning, LBK nr. 126 af 26/01/2017
- /13/ Indsatsbekendtgørelsen. Miljøministeriet. Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK nr. 797 af 13/06/2023
- /14/ Habitatvejledningen. Miljø- og Ligestillingsministeriet. VEJ nr. 9925 af 11/11/2020.
- /15/ Natura 2000-basisanalyse 2022-2027: Øvre Grejs Ådal, Revideret udgave, Natura 2000-område nr. 81, Habitatområde H70. Miljøstyrelsen. November 2021.
- /16/ Natura 2000-plan 2022-2027: Øvre Grejs Ådal, Natura 2000-område nr. 81, Habitatområde H70. Miljøstyrelsen. Juni 2023.
- /17/ <https://mst.dk/media/1kmi4nsj/danske-naturtyper-n2000.pdf>, Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000-netværk.
- /18/ Vandløb 2016, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 530, 2023
- /19/ Fiskeundersøgelse - <https://miljoedata.miljoportal.dk>
- /20/ Arter 2022, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 260, 2018, Økologisk tilstand, miljøfremmede stoffer og tungmetaller samt naturtyper og arter.

- /21/ Arter 2020, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 476, 2021
- /22/ www.Arter.dk, Miljøstyrelsen, artsregistreringer
- /23/ Arter 2021, NOVANA, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport nr. 530, 2023
- /24/ Christian Kjær (Red.), Lars Christian Adrados, Mikkel Boel, Lars Briggs, Per Klit Christensen, Niels Damm, John Frisenvænge, Kåre Fog, Rikke Reisner Hansen, Martin Hesselsøe, Rasmus Mohr Mortensen, Peer Ravn, Sabine Stosiek, Morten Strandberg, Ole Roland Therkildsen, Peter Wiberg-Larsen. 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 271 s. - Videnskabelig rapport nr. 520
- /25/ Jehle, R. (2000): The terrestrial summer habitat of radio tracked great crested newts (*Triturus cristatus*) and marbled newts (*T. marmoratus*). *Herpetological Journal* (10) p. 137-142.
- /26/ Fredshavn, J., Nygaard, B., Ejrnæs, R., Damgaard, C., Therkildsen, O.R., Elmeros, M., Wind, P., Johansson, L.S., Alnøe, A.B., Dahl, K., Nielsen, E.H., Pedersen, H.B., Sveegaard, S., Galatius A. & Teilmann, J. 2019. Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019. Habitatdirektivets Artikel 17-rapportering. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 52 s. Videnskabelig rapport nr. 340 <http://dce2.au.dk/pub/SR340.pdf>
- /27/ Natura 2000-basisanalyse 2022-2027: Egtved Ådal, Revideret udgave, Natura 2000-område nr. 238, Habitatområde H238. Miljøstyrelsen. November 2021.
- /28/ Natura 2000-plan 2022-2027: Egtved Ådal, Natura 2000-område nr. 238, Habitatområde H238. Miljøstyrelsen. Juni 2023.
- /29/ <https://naturdata.miljoportal.dk>
- /30/ Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2003: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>
- /31/ Morten Elmeros, Esben Terp Fjederholt, Julie Dahl Møller, Hans J. Baagøe, Jesper Bladt og Christian Kjær 2024. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 185 s. - Videnskabelig rapport nr. 603
- /32/ Allan R. Jensen, Ove Kann, Jan Nielsen, Peter Kaarup, Thorsten Møller Olesen, Morten Østergaard, Bodil Beck, Lisbeth Jess Petersen, Thorsten Ostenfeld, Poul Landsfeldt og Per Søby Jensen, 2004, Faunapassageudvalget Samlerapport, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, de jyske amter, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Dansk Dambrugerforening og Danmarks Sportsfiskerforbund.
- /33/ Bangsgaard, L. & Cording, R. 2010. Havørred Fyn: Effekten af vandløbsrestaurering i perioden fra 1999-2008.
- /34/ Jepsen, N., Aarestrup, K., & Rasmussen, G. (1997). Smoltdødeligheder i Tange sø, undersøgt i foråret 1996. Danmarks Fiskeriundersøgelser. DFU-rapport No. 32-97
- /35/ Aarestrup, K., Koed, A., & Møller Olesen, T. (2006). Opstemninger - forarmelse af vandløbene. Fisk og hav, (60), 38-44.

- /36/ Bekendtgørelse nr. 1116 af 28. august 2023 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.
- /37/ Bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug